25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6848 14 ՅՈՒԼԻՍ 1908 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 28 ՃԷՄԱԶԻ-ԻՒԼ-ԱԽԸՐ 1326 27 Juillet 1908 25me année N. 6848

"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	80	Ղ.ս.
» » վեցամսեայ	45	»
Գաւառներու համար տարեկան	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	25	Ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 ՓԱՐԱ ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ 10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قرەكين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՑՈՅՑԵՐ

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՂԱՂԱԿԸ

ՀԱՅՈՑ ՀՍԿԱՅ ԹԱՓՕՐԸ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ ԱՌՋԵՒ

ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐՁԸ

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻԼԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ՕՐԸ

Ինչպէս յայտնի է ամէնուն, լրագիրներու միջոցաւ ծանուցանցաւ հանրութեան թէ մեր Օգոստափառ Վեհապետը բարեհաճած է հրամայել որ Իր հաստատած ու հաչակած Գանունը Էսասիին (Օսմ. Սահմանադրութիւն) տրամադրութիւնները գործադրուին և Կ. Պոլսոյ ու նահանգաց մէջ ընտրութեանց ձեռնարկուի: Այս պարագան ձեռնհաս պաշտօնարանէն ծանուցուած էր որոնց որ անկ է: Այդ առթիւ Կայս. ամէն դասակարգի հպատակներուն կողմէ ամէն տեղ ուրախութիւն յայտնուած և յատ Կայս. Գահոյից երախտագիտութիւն մատուցուած է, ինչ որ Կայս. գոհունակութեան արժանացած է: Վեհ. Սուլթանը բացարձակապէս պահանջելով որ այդ օրէնքին տրամադրութիւնը կէտ առ կէտ գործադրուի և անոր կիրառումը ընդու և որ և է պատճառով չվհատուի, պաշտօնապէս որոշուած է ամենուրեք փութով և ուշադրութեամբ ընտրութեանց ձեռնարկել և չարունակել և Աստուծով յառաջիկայ նոյեմբերի սկիզբը Երեսփ. Ժողովը բանալ, ինչպէս որ կը տրամադրէ նոյն Օրէնքին 43րդ յօդուածը: Ըստ այնմ տրուած Կայս. Իրատէի մը համաձայն, խնդիրը ընդհանուր կերպով հաղորդուեցաւ և ծանուցուեցաւ պէտք եղած տեղերը: Հետեւաբար Կայս. հաւատարիմ հպատակները պէտք է կատարեալ վստահութիւն և հաւատք ունենան Կայս. այդ շնորհին համար, որ Ն. Կայս. Վեհափառութեան գթութեանը և բարեհաճութեանը փայլուն և բացարձակ մէկ ապացոյցն է: Պէտք է հիմակուընէ ձեռնարկեն պահանջուած հանգամանքները ունեցող անձերու ընտրութեանը: Պէտք է զգուշանան վերոգրեալ օրէնքին տրամադրութեանց անհամապատասխան և հպատակութեան ու հաւատարմութեան չվայլող ամէն տեսակ պահանջումներէ և արարքներէ: Պէտք է հանրութեան առջեւ հաստատեն թէ ընդունակ են ու արժանի այս անհուն շնորհին՝ իրենց նկատմամբ եղած նպաստաւոր կարծիքին համաձայն: Այս պարագան իրենց հայրենասիրութեան և ուղղամտութեան պահանջումներէն է: Աստուած մի՛ արասցէ, իրենց կողմէ եթէ Կայս. հաճութեան հակառակող ամենափոքր արարք մը խախ տեղի ունենայ, երկրին ու Տէրութեան համար անդարմանելի վնաս պիտի պատճառէ. այդ արարքը ազգասիրութեան բոլորովին անհամապատասխան է, ինչ որ պէտք է միշտ աչքի առջեւ ունենալ: Ընդհանուրին կը յանձնարարուի և կը ծանուցուի որ երեք օրէ ի վեր չարունակուող ցոյցերուն վերջ մը տրուի:

ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ ՈՒՂԵՐՁԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը, չորեքշաբթի օրը գումարուելիք Քաղաք. Ժողովին տեղ՝ Խառն Ժողով հրաւիրեց, ազգին կողմէ Սահմանադրութեան շնորհուելուն առթիւ երախտագիտական ուղերձ մը մատուցանելու համար Վեհափառ Կայսեր:

Ս. Պատրիարքը իր այս դիտաւորութիւնը ծանուցած է նաեւ Յունաց Տ. Եզեքիէլ Պատրիարքին, որ պատասխանած թէ ինք մինչեւ այժմ այս խնդրի մասին չէ մտածած: Broosou թերթը յառաջ բերելով այս պարագան կը գրէ. Հայոց Պատրիարքին կողմէ ծանուցած ըլլալով Տ. Եզեքիէլ Ս. Պատրիարքին թէ Վեհ. Կայսեր շնորհած սահմանադրութեան առթիւ ինք Խառն Ժողով պիտի գումարէ Ազգին երախտագիտութիւնը յայտնելու համար, պատասխան տրուեր է թէ մինչեւ այժմ դեռ այդ խնդրի մասին խորհած չէ և յառաջիկայ չորեքշաբթի օրը գումարուելիք Խառն Ժողովին մէջ խնդիրը նկատողութեան պիտի առնուի, և թէ Խառն Ժողովը Կ. Պոլսոյ ժողովուրդը կը ներկայացնէ»:

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻԼԸ

Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ Խառն ժողովին պիտի առաջարկէ Ազգ. Երեսփ. Ժողով գումարել: Բայց որովհետեւ թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառներու Երեսփ. Ժողովի անդամներէն մէկ մասը վախճանած են, այս պատճառաւ նախ վախճանեալ անդամներու տեղ նորեր պիտի ընտրուին և ապա լիագումար Ազգ. Երեսփ. Ժողով մը պիտի գումարուի, ուր բոլոր խնդիրները նկատողութեան պիտի առնուին:

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ ԱՌՋԵՒ

Օսմ. հաւատարիմ հպատակաց բիւրաւոր բազմութիւն մը, զանազան խումբերէ բաղկացած և ձեռքերնին դրօշներով, երէկ, Պոլսոյ կողմէն անցնելով Ղալաթիոյ կողմը՝ «Կեցցէ՛»ներու խլացուցիչ աղաղակներով և որոտընդոստ ծափահարութիւններով: Պահականոցներու և մանաւանդ Բերայի ու Պէշիքթաշի ոստիկանութեանց պաշտօնատուներուն առջեւ կենալով ջերմագին աղօթքներ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար: Անկարելի է ըսել թէ այդ քան խառն կրօնք ու ցեղերէ բաղկացած ամբոխը, մէկ սիրտ ու մէկ հոգի իբրեւ միայն հայրենիքի մը զաւակները, աննկարագրելի և նմանը չտեսնուած ցնծութեան մէջ էր: Շատերը կ'արտասուէին իրենց յուզումէն. ամէնք զիրար կ'ողջագուրէին: Ժողովրդեան այդ յորդառատ բազմութիւնը Եըլտըզի Կայս. Պալատան չրջակայքը գնաց և բիւրաւոր ձայներ «Բատիշահըմ չօք եաշա» կը գոչէին: Վեհ. Սուլթանը իմանալով, բարեհաճեցաւ երկրորդ սենեկապետ Նուրի փաշայի, ընդհանուր ապայակոյտի նախագահ Շաքիր փաշայի, Բ. զօրաբաժնին հրամանատար Շէվքէթ փաշայի և Կայս. մատակարար Թիկնապահ Մէհմէտ փաշայի միջոցաւ Իր Կայս. բարեւները հաղորդել տալ ժողովրդեան. նաեւ ծանուցանել տուաւ որ Իր հաւատարիմ հպատակներուն այս զգացումներուն համար գոհ և շնորհակալ է: Ժողովուրդը դարձեալ օդը թնդացուց «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչելով: Քիչ վերջը ժամանեց նաեւ Կայս. անձնական ապայակոյտին միւշիր Ապտուլլահ փաշա: Նոյն պահուն ժողովուրդը բարեւի կեցած էր Կայս. Պալատան չրջակայ հրապարակը: Ապտուլլահ փաշա Կայս. սա Իրատէն հաղորդեց.

Էֆէնտիլէր, Խօճալար, Պէյլէր, Աղալար, Շէվքէթմէաապ Էֆէնտիմիզ Հազրէթլէրինին սէլամլարընը ճիւմլէնիզէ թէպլիղէ մէմուր պույուրուլտում: Իշտէ սէլամը Շահանէյի թէպլիղ իտիյորըմ: Էֆէնտիլէր, պու հիսսիյաթընըզտան տօլայը Ֆէվքէլատէ մէմնուն վէ միւթէշէքքիր օլտուլար: Կիւզէլ կիւզէլ կէչինուպ իշինիզէ մէշղուլ օլունըզ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

«Էֆէնտիներ, Խօճաներ, Պէյեր, Աղաներ,

«Մեր Օգոստափառ Վեհապետին բարեւները ձեր ամէնուդ հաղորդելու հրաման առայ: Ահաւասիկ Կայս. բարեւները ձեզ կը հաղորդեմ: Մեր Վեհապետը մեծապէս գոհ և շնորհակալ է ձեր այդ զգացումներուն համար: Լաւ կենցաղավարութիւն մը ունեցէք և ձեր գործերովը զբաղեցէք:»

Ժողովուրդը նորէն «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեց: Ժողովուրդը երբ Կայս. Պալատան մօտ ժամանեց, զինուորական հրամանատարներ և ազաներ ամէն տեսակ դիւրութիւն ընծայեցին:

⁂

Երէկ իրիկուն ալ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը Կայս. Պալատան առջեւ գնաց: Կրօնական պաշտօնեայ մը՝ Ահմէտ Սայիտ պէյ այս բանախօսութիւնը ըրաւ.

«Յայտնի իրողութիւն մըն է թէ ընդհանուր մարդկութեան անհատները արդարութեան և ազատութեան բարոյական հովանին կ'սպասեն: Այն ցեղերը, որոնք հաւասարութեան և արդարութեան շաւղին մէջ յառաջացած են, ամբողջ աշխարհի ցոյց տուին թէ վերջապէս հասած են իրենց նպատակին: Վեհ. Սուլթանին կողմէ իբրեւ նոր շնորհ մը Իսլամներուն և օսմ. ազգին պարգեւուած Սահմանադրութիւնը և ազատութիւնը ամենամեծ շնորհակալութեան և երախտագիտութեան արժանի են: Կայս. բոլոր հպատակներուն, առանց ցեղի ու կրօնի խտրութեան, անկեղծ երախտագիտութիւնները մատուցանելով կը գոչեմ «Կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթանը:»

Յետոյ Ահմէտ Սայիտ էֆ. հանդիսաւոր աղօթք մը ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար և բոլոր ներկաները ձայնակցեցան: Վեհ. Սուլթանը իմանալով ժողովրդեան ներկայութիւնը, դրկեց Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշան, որ ժողովրդեան հաղորդեց Ն. Կ. Վեհափառութեան Կայս. բարեւները: Բոլոր ներկաները «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչելով վերադարձան:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ. — Երէկ ամէն ազգէ, ամէն դասակարգէ անձերէ բազմութիւն մը, օսմ. դրօշներ բռնած, գնաց պատերազմական պաշտօնարանին առջեւ, ուր «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեց և ցնծութեան արտայայտութիւններ ըրաւ: Ժողովրդեան մէջ գտնուող Կայս. թիկնապահ զօր-հրամանատար Սելիմ Սըրրի պէյ նոյն պաշտօնարանին հեռագրատան միջոցաւ, ժողովրդեան անունով երախտագիտական հեռագիր մը ուղղեց Վեհ. Սուլթանին: Այդ հեռագրին պատասխանը կարդաց ժողովուրդին, որ «Կեցցէ՛»ներով և ծափահարութիւններով ողջունեց: Պատերազմական նախարար Ռըզա Բիւչաք փաշա և Կ. Պոլսոյ կեդրոնին հրամանատար Սաատէտտին փաշա և ուրիշ զինուորական պաշտօնատարներ հրապարակ իջնելով շնորհակալութիւն յայտնեցին: Նաւատորմիղէ Համտի Մուսա նաւագեց: Նոյն միջոցին զօր-հրամանատար Սելիմ Սըրրի էֆ. կարդաց Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարին մէկ հեռագիրը՝ ծանուցանելով թէ Վեհ. Սուլթանը, Որուն ամէնէն մեծ փափաքն է Իր Կայս. հպատակներուն երջանկութիւնը և անդորրութիւնը, խիստ գոհ մնացած է յայտնուած երախտագիտութեանց համար և թէ կը բարեհաճի Իր Կայս. բարեւները հաղորդել: Այս հեռագիրը կարդացուելէն ետքը, բոլոր ներկաները «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին աշակերտները ալ, երէկ, չոգենաւերով կամուրջ եկան՝ ձեռքերնին դրօշներ բռնած և «Կեցցէ՛» գոչելով: Նախ Բ. Դուռը գացին և յետոյ պատերազմական պաշտօնարանին հրապարակը և ուրիշ պաշտօնարաններ, ուր ճառեր խօսեցան և աղօթքներ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար:

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ ալ մեծ էր ընդհանուր խանդավառութիւնը և ցնծութիւնը: Ամէն կողմ նուագածութիւններ, «Կեցցէ՛»ներ և ծափահարութիւններ օդը կը թնդացնէին: Տեղւոյն կառավարիչի պաշտօնարանին առջեւ ամէն դասակարգէ ու ցեղէ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը հաւաքուելով, ուրախութեան ցոյցեր ըրաւ «Կեցցէ՛»ներ գոչելով:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐԸ. — Երէկ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը, ձեռքերնին օսմ. դրօշներ բռնած, գացին Ազգ. Պատրիարքարանի առջեւ: Այդ բազմութիւնը կը բաղկանար Իսլամներէ, Հայերէ, Յոյներէ և Հրեաներէ: Ամէնքը ցնծագին աղաղակներով «Կեցցէ՛»ներ կը գոչէին: Տուներու պատուհաններէն հաւաքուած կիներ կը ծափահարէին այդ ցոյցերուն և ծաղիկներ կը նետէին ժողովրդեան վրայ: Պատրիարքարանին չորս կողմը լեցուած էր մեր ազգայիններու ստուար բազմութիւն մը: Ս. Պատրիարքը ուզեցին տեսնել, սակայն բացակայ էր, որով Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետ ընդունեց ներկայացողները: Հազարաւոր բերաններ «Կեցցէ՛»ներով օդը կը թնդացնէին, երբ լռութիւնը հաստատուեցաւ, սա բանախօսութիւնը արտասանուեցաւ.

«Մեր սիրելի հայ և յոյն հայրենակիցներ. յարգելի Ս. Պատրիարք,

«Ահա կը տեսնէք, կ'իմանաք, գիտէք թէ բոլոր Օսմանցիները երեք օրէ ի վեր ազատութեան՝ այսինքն կեանքին ամէնէն մեծ երջանկութեանը, Վեհապետին ամէնէն բարձր շնորհին արժանացան: Երեք օրէ ի վեր Օսմանցիները իրենց սրտին խորերէն բղխած ուրախութիւնը և անսահման ցնծութիւնը կը յայտնեն պոռալով և ողջագուրելով: Իսլամ, քրիստոնեայ, հրեայ ամէն ալ քաղցր երջանկութեան մը մէջ զիրար կը շնորհաւորեն: Օսմանցիները իրարմէ անջատող ամէն բան հեռացած է. ազգը մէկ է, մէկ մարմին է. հաւատք և կրօնք խղճմտանքի անձնական վերաբերեալ բան մըն է: Բայց խղճի դիմաց մէկ կէտի վրայ միացող նուիրական մեծ կապ մը կայ՝ այն է Օսմանցիութիւնը: Մեր արժանացած յարգելի նոր օրէնքին շնորհիւ Օսմանցիներուն հաւասարութիւնը և ազատութիւնը ապահոված է: Ասկէ վերջը խղճմտանք Օսմանցի հոգիովը, կրօնիովը իր ազգին ծառայութիւն մատուցանելու պիտի աշխատի. ազգին անդամներուն մէկ չահուն վնասող ամէն բան, ամէն խորդութիւն, խղճմտանք Օսմանցի իր սիրտին մխուած դաշոյնի հարուած մը պիտի նկատէ: Խղճմտանք Օսմանցի երկրին հողը, ազգին դրօշը միեւնոյն յարգանքով պիտի համբուրէ. մէկէն նուիրական կարծիքին պիտի փարի և միւսին քղանցքները պիտի համբուրէ: Արդէն երկու օրէ ի վեր ատոր փայլուն ապացոյցները կը տեսնենք: Ս. Պատրիարք, դուք մեր հայրենակիցներէն մէկ մասին հոգեւոր պետն էք և միանգամայն այս հայրենիքին յարգելի մէկ զաւակը: Այդ հանգամանքով ձեր ամէնէն նուիրական պարտականութիւնն է բոլոր մեր հայրենակիցները հրաւիրել միշտ հաւատարիմ և ուղղամիտ ըլլալ. նաեւ մինչեւ իրենց մահը սրտանց սիրել այս հայրենիքը որ ամէնուն օրրանն ու տունն է: Ջերմ օսմանեան ազգին անունով կը հրաւիրենք որ այս պարտականութիւնը խղճմտութեամբ ու անկեղծութեամբ կատարելու ամէն առթի պիտի աշխատիք: Կեցցե՛ն Յոյները, Հայերը, Հրեաները: Կեցցէ՛ Օսմանցիութիւնը. կեցցէ՛ մեր Մեծ Վեհապետը:

«Մենք կատարելապէս վստահ ենք որ Մակեդոնիոյ մէջ ժամանակէ մը ի վեր ծագած աղմուկները, որուն հետեւանքով մեր շատ մը հայրենակիցները կեանքերնին վրայ տուին, ինչպէս նաեւ բոլոր խառնակութիւնները և աղմուկները արդիւնք էին արդարութենէ և հաւասարութենէ զրկուելու: Միեւնոյն նկատմամբ հաստատ ունինք թէ բոլոր Օսմանցիներուն պաշտպանութեան և հաւասարութեան արժանանալու այս վայրկեանէն սկսեալ Մակեդոնիոյ և օսմ. բոլոր երկիրներուն մէջ ապահովութիւն ու հիմնական անդորրութիւն մը և խաղաղութիւն մը, ամէն Օսմանցիներու միջեւ մտերմական եղբայրակցութիւն մը պիտի տիրէ: Մեր սիրելի պատրիարք եղբայրներին ալ մեզի հետ ձեռք ձեռքի այս երկրին երջանկութեանը պիտի աշխատին:»

Թափօրը յետոյ գնաց Յունաց Պատրիարքարանը, Պուլկարաց Էկզարքարանը և Հրէից Խախամբաշիին, ուր միեւնոյն ճառը արտասանուեցաւ և «Կեցցէ»ներ գոչուեցան:

—Ուրբաթէն ի վեր և, մանաւանդ երէկ, ամբողջ մայրաքաղաքը կարծես թէ հարսանիքի տուն մըն էր: Ամէն կողմ ցնծութիւն, նուագածութիւն և երգ մինչեւ այս առտու: Երէկ մանաւանդ վարձուած չոգենաւեր դրօշներով զարդարուած էին և պտոյտներ կը կատարէին Վոսփորի վրայ: Մակոյկներէն և չոգենաւերէն ողջոյններ կը փոխանակէին մեծաղաղակ «Կեցցէ»ներով:

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԿԸ ԲԱՐԵՒԷ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Վեհ. Սուլթանը Երեսփոխանական ժողովի գումարման հրամայած ըլլալով, երէկ առտու, ամէն դասակարգի ժողովուրդի կողմէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին յանձնուեցաւ շնորհակալութեան ուղերձ մը յատ Կայս. Գահոյից մատուցանելու համար: Այս ուղերձը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուեցաւ և Ն. Վեհափառութիւնը գոհ մնաց հոն արտայայտուող շնորհապարտական զգացումներուն համար:

Սահմանադրութեան Օրէնքին ժամանակէ մը ի վեր չգործադրուիլը Կայս. հրապարակին և բաղձանքին հակառակ ըլլալով, Վեհ. Կայսրը հրամայեց այդ օրէնքը գործադրել և Երեսփոխանական ժողովը կազմել, և այսպէս գոհունակութիւն զգաց: Վեհ. Սուլթանը կատարելապէս ապահով է որ Երեսփ. Ժողովն ալ Սահմանադրական Օրէնքին համաձայն ունեցած պարտականութիւնները հաւատարմօրէն պիտի կատարէ հանդէպ Վեհ. Կայսեր և Կայս. կառավարութեան:

Այսօր եւս Կայս. Պալատին շրջակայքն ալ Կայս. հպատակներէն պատգամաւորութիւն մը երթալով, հաւատարմական շնորհակալութիւններ և սրտագին բարեմաղթութիւններ մատուցեց և Վեհ. Սուլթանը գոհունակութիւն զգաց:

Բայց որպէսզի պետական պաշտօնատուններ և պաշտօնատարները և ամէն դասակարգի ժողովուրդ իրենց պաշտօնին գործադրութենէն ետ չմնան, և ամէն դասակարգի ժողովուրդ իր չահէն ու գործէն չզրկուի, Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց ծանուցանել թէ շնորհապարտական ցոյցերը շարունակելու կամաւորաբար հարկ չկայ:

Այսպէս, Կայս. հպատակներուն կը յայտնուի ու կ'աւետուի Վեհ. Կայսեր բարձր գոհունակութիւնը և Կայս. բարեւները:

ՎՍԵՄ. ՀԱՄՏԻ ՊԷՅ

Վսեմ. Համտի պէյի ոստիկանութեան նախարար անուանուիլը այսօր պաշտօնապէս ծանուցուած է: Ն. Վսեմութիւնը երէկ իր պաշտօնին ձեռնարկեց:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ գումարուելով, մինչեւ ժամ 12 խորհրդակցութիւն կատարեց: Մեծ-Եպարքոսը, երէկ առտու, իր ապարանքէն հեռագիրներ ուղղեց նախարարներուն և ժամ 3ին ներկայ ըլլալ հրաւիրեց եպարքոսական պաշտօնարանին մէջ: Բ. Դրան պաշտօնարաններուն դուռները որոնք առտուները ժամ 4½ին կը բացուէին, երէկ առտու ժամ 1½ին բացուեցան և Նախարարաց Խորհուրդն ալ ժամ 3ին սկսաւ: Նախարարաց Խորհուրդին անդամ Բէհմի փաշա ալ, երէկ, այդ Խորհուրդին մասնակցեցաւ: Պատերազմական նախարար Ռըզա Բիւչաք փաշա չկրցաւ ներկայ գտնուիլ:

—Մեծ-Եպարքոսը, Շէյխ-իւլ-Իսլամը և պատերազմական նախարարը երէկ իրիկուն Կայս. Պալատ գացին:

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Օսմ. Երեսփ. Ժողովին սրահը նորոգուի և Հէրէքէի Կայս. Գործարանին մէջ պատրաստուած գեղեցիկ կերպասներով կահաւորուի. նաեւ ծախքը Կայս. Անձնական Գանձէն հատուցուի:

ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Նահանգներէն առնուած հեռագիրներ հետզհետէ կը ծանուցանեն թէ Սահմանադրութեան տրուած ըլլալու լուրը ամենամեծ ուրախութիւն պատճառեր է ամէն կողմ. Ժողովուրդը փողոցները պտտելով ցնծութեան արտայայտութիւններ ըրեր, «Կեցցէ»ներ գոչեր և աղօթքներ ըրեր է Վեհ. Սուլթանին համար:

—Մանաստըրի մէջ ալ կուսակալը ծանուցեր է ժողովրդեան թէ Սահմանադրութիւնը տրուած է: Այդ միջոցին 21 անգամ թնդանօթ արձակուեր է:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ միջեւ պատերազմ մը հաւանական նկատուելով, ծանուցուեր է Պուլկարիոյ պահեստի զինուորներուն որ զէնքի տակ կոչուելու պատրաստ ըլլան:

— Սոֆիայէն հեռագիր մը կ'ըսէ.— բոլորովին անհիմն են Կ. Պոլսոյ մէջ երեւան եկած այն զրոյցները թէ Պուլկարիա պատրաստութիւններ կը տեսնէ, իր զինուորները պատերազմական վիճակի մէջ դնելու համար:

ՄԻՒՆԻՐ ՓԱՇԱ

Բարիզի օսմ. դեսպան Մինիր փաշա, որ Պելճիքա կը գտնուէր, ճամբայ ելեր է դէպ ի Թուրնօ-Սեվէրին (Ռումանիա):

ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Բարիզէն կը հեռագրեն թէ Եւրոպական բոլոր լրագիրները ընդարձակ յօդուածներ կը հրատարակեն Օսմ. Սահմանադրութեան վերահաստատման համար և անկեղծ ուրախութիւն կը յայտնեն, մանաւանդ անգլիական, ռուսական ու ֆրանսական լրագիրները:

—Սոֆիայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ խիստ լաւ տպաւորութիւն մը գործած է Օսմ. Սահմանադրութեան վերահաստատումը. նաեւ հաստատապէս կը յուսացուի որ բոլոր Օսմանցիները այդ օրէնքին գործելուն համար երախտագիտօրէն պիտի ըլլան և թէ քրիստոնեայ հպատակութիւններն ալ պիտի օգտուին:

— Բարիզէն չորեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Օսմ. Սահմանադրութեան վերահաստատման լուրին վրայ, օսմ. բոլոր արժէթղթերը կէս «բուան» վրայ դրած են:

— Հելլենական մամուլն ալ մեծ գոհունակութեամբ ծանուցած է Օսմ. Սահմանադրութեան վերահաստատումը:

ՈՒՂԵՐՁՆԵՐ

Կրէտէի իսլամ ժողովուրդէն և ուրիշ կողմերէ հետզհետէ երախտագիտական ու բարեմաղթական ուղերձներ կը հասնին. նաեւ պետական բարձրագոյն վարժարաններու կողմէ:

ԹՈՔԱՏԻ ՈՂԲԵԱԼՆԵՐԸ

Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարութիւնը ծանուց Սըվազի կուսակալութեան թէ Բ. Դրան հարկ եղած հրամանները տրուած են՝ անհրաժեշտ օգնութիւնները ընելու անցեալները Թոքատի մէջ պատահած աղէտալի հրդեհէն վնասուածներուն: Սըվազի կուսակալութիւնը հանգանակութեան պիտի ձեռնարկէ:

ԱԼԻ ՔԵՄԱԼԻ ՊԷՅ

Օսմանեան նշանաւոր հայրենասէր և ձեռնհաս գրագէտ Ալի Քեմալի պէյ, որ Բարիզ կը գտնուէր, օսմ. Սահմանադրութեան վերահաստատման լուրը առնելուն պէս, եկաւ Կ. Պոլիս ժամանեց: Ալի Քեմալի պէյ Կայս. Պալատ հրաւիրուելով արժանացաւ Կայս. մեծարանաց:

⁂

ԿԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին ինչպէս նաեւ անոր երկրորդական ու նախապատրաստական ճիւղերու բոլոր ուսանողները մեծ բազմութեամբ և դրօշներ պարզած, այսօր, ցնծութեան և երախտագիտութեան մեծ արտայայտութիւններ կատարեցին՝ բանախօսութիւններ արտասանելով և «Կեցցէ»ներ գոչելով Պոլսոյ, Ղալաթիոյ ու Բերայի գլխաւոր պողոտաներէն կ'անցնին:

ՕՍՄ. ՄԱՄՈՒԼԸ

Մեր թուրք պաշտօնակիցները սկսած են խմբագրականներ հրատարակել Պետութեան գործերուն, ժողովրդեան պարտականութեանցը վրայ և այլն: Ի մէջ այլոց Սապահ, Նիւմաղոյցին վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա, պաշտօնի անցած օրէն ի վեր, ամէնէն առաջ նկատողութեան առած է Կայս. Կառավարութեան Նիւմաղոյցին կացութիւնը և պէտք տեսած է անոր զբաղելու: Ն. Բարձրութիւնը նաեւ մտադիր է ամէնէն առաջ ամսաթոշակներուն խնդիրը բարւոքել, ծախքերը զեղչել և հասոյթները աւելցնել:

—Իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Էպուլալազին Էսալէտին պէյ և Հաֆըզ Էյրէֆ Էտհէմ էֆ. Սըրաթը Միւսթաքիմ (ուղիղ ճամբայ) անուն շաբաթաթերթ մը պիտի հրատարակեն՝ կրօնական, գրական, գիտական և իրաւագիտական նիւթեր պարունակելով»:

—Օրտու և Տօնանմա (բանակ և նաւատորմ) անուն զինուորական շաբաթաթերթ մը պիտի հրատարակուի:

— Թագվիմի Վաքայի, պետութեան պաշտօնագիրը, որ երբեմն կը հրատարակուէր, «Պաշտօնաթերթ» անունով պիտի հրատարակուի:

ՀԱՅ ԱՔՍՈՐԵԱԼՆԵՐԸ ԵՒ Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔԵՊՍ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ԱԶԱ՛Տ ԵՆ ԱԼ ԵՒՍ

Սահմանադրութեան անհուն բարիքները հետզհետէ բարերար և կենսատու արեգակի մը ճառագայթներուն պէս կը տարածուին բոլոր Օսմանցիներուն, ինչպէս նաեւ մեզի Հայերուս վրայ հաւասարապէս:

Այսպէս մեր բոլոր աքսորեալ և տարագրեալ եղբայրները, որոնք գաւառի անկիւններուն խորերը կը տառապէին և գրեթէ կը մեռնէին սովամահ, պիտի կարենան այլ եւս ազատ համարձակ երթալ գալ. այլ եւս իբրեւ դատապարտեալ և տարագրեալ չպիտի նկատուին. ազատ են ալ եւս, ազատ՝ ինչպէս արծիւը օդին մէջ:

Այսպէս մեր նախորդ Պատրիարքը Տ. Մատթէոս արքեպս. Իզմիրլեան, որ երկար տարիներէ ի վեր տարագրուած էր Երուսաղէմ և հոն վանքին մէջ կ'անցնէր իր օրերը, ինչպէս իրմէ առաջ հոգելոյս Խրիմեան Հայրիկ, որ սակայն յետոյ Էջմիածնի Կաթողիկոս ընտրուեցաւ ազգին միահամուռ քուէով, վստահ ենք թէ Սահմանադրութեան շնորհած բարիքներէն օգտուելով կը վերադառնայ Պոլիս:

Նոյնպէս ծանօթ գրագէտ և փաստաբան Գրիգոր Զօհրապ քանի մը ամիսներէ ի վեր Բարիզ կը գտնուէր: Հոն իր խիղճի ոգին համար դատարաններու մէջ արգիլուեցաւ խօսիլէ և նոյն իսկ գրաքննիչներու անիրաւ աւարկութիւններով կ'արգիլուէր անունը, այս անգամ ուրախութեամբ կը լսենք թէ պիտի վերադառնայ Պոլիս:

Նոյնպէս բնականաբար մէկ քանի ամիսէն մեր մէջ ողջունելու բախտը պիտի ունենանք մեր այնքան սիրուած ազատամիտ և երիտասարդ գրագէտներէն Մինաս Չերազ, Յովհաննէս Շահնազար, Արշակ Չօպանեան, Լեւոն Բաշալեան, Երուանդ Օտեան, Ռուբէն Զարդարեան, Մելքոն Կիւրճեան, Լեւոն Մոզեանեան (Շանթ), Դաւիթ Խաչենց, Գէորգ Սիմքեչեան, աքսորեալներու և դեռ մեծ թիւ մը հայ տարագրեալներու, որոնք կարօտը կը քաշէին իրենց հայրենիքին այն երկնագոյն հողին, որ կեանք, հոգի կը պարգեւէ մարդուս, մանաւանդ երբ հեռու կը մնայ տարիներով, հայրենասիրութեան հուրովը վառուած, որով կը տոչորուէին:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ

ԵՂԻԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

«ՏԷՐ ՀՕՐԴ ԲԱՐԵՒ ԸՐԷ՛,,

Այ սիրական բան մը եղած էր ինծի համար հանդիպումը Եղիային, այն եղականօրէն ուսումնասիրութեան մարդուն։ Շատ քիչ անգամ կը դիմաւորէինք մէկզմէկ Գուլէգարուի զառիթափին վրայ, ու միշտ, գրեթէ իրիկունները, օրուան այն վերջին պահերուն, որոնց կարծես մարդ անձկանօք կը սպասէ, երկար ժամերու միօրինակ զբաղումներէն ձանձրացած։

Անսահման ճկունութիւնով մը կ՚անցնէր ան. կը սահէր աւելի քան թէ կը քալէր յաջորդաբար խուսափող ստուերներու պէս եւ շատ անգամներ ենթադրութիւններ կ՚ընէի ներքնապէս թէ՝ կը խորշէր թերեւս իր շուրջիններէն, իրմէ դուրս եղող եռուզեռումէն, թէ զինքը շրջանակողներէն անմիջապէս չուզեր մնալ, առանց զբաղելու իրմէ դուրսիններով, որոնք գրական աշխարհը ապրող մարդիկը կը կազմէին, որոնք իրմէն քիչ մը անդին գործի մարդը կը տարորոշէին։

Ու կարծես թէ չէր ուզեր նոյն իսկ քիչ մը աւելի ամուր կերպով կոխել անցնիլ իր կարելիք ճամբան կերտող մայթերուն սալայատակին վրայէն, թերեւս իր կօշիկին արձագանգէն իսկ ուշադրութիւն չհրաւիրելու միտումէն մղուած. այնքան երազային բան մը կար իր վրայ օծուն։

Եւ սակայն հակառակ իր ինքնակամ չեզոքացումին, մեզի պարզ անցորդ մը ներկայանալու իր ըղձանքին՝ կը տեսնէի որ աւելի շատ կը փնտռուէր ու կը հետաքրքրուէր ան՝ իրեններէն. երբ ամէն առտուն պատեհ առիթներով կը փափագէինք տեսնել եւ հոգեկան անկեղծ հրճուանքով մը դիմաւորել զինքը, մինչ նոյն խանդակաթ գորովանքովը լեցուած վերադարձով մը գերազանց խորհուրդներ յատկանշող ու ինքնութիւն մը արտայայտող սիլուէթը։

Կը մտածեմ թէ իրական մարդուն մօտ մսի ու ոսկորի հոյակերպ տեսակաւորութենէն շատ վեր, հոգիի ու զգացումի մարդն էր ան, որուն հանդէպ մինչ տեսակ մը վարանումով համակուած, կը մղուիս անպատճառ պատկառիլ եւ աւելի կշռադատօրէն արտայայտել ինքզինքդ եւ խոհական քննիչը ըլլալ միեւնոյն ատեն. խօսքերուդ, շարժուածքիդ եւ բառերուդ կիրարկումին մէջ, զինքը հակառակ պարագայի մը մէջ չյուզելու իր ներքին զգացողականութիւնը չխռովելու եւ վնաս մը չհասցնելու համար այն սովորական ազնուութեան եւ անհամեմատելիօրէն անխառն մանկական միամտութեան,— որով տոգորուած է դիմինդ փափկօրէն ձգելով որ ան՝ իր ամփոփ խոհանքին մէջ խօսի հեռու որչափ ատեն որ տրամադրէ իր եռանդը, որ կրնայ մէկէն միւսը փոխուիլ յանկարծ, որ կրնայ հրահրել եւ կամ ինչ որ յարադէպ էր տեսնել եւ զգալ — յանկարծ մարիլ ու ներքնամփոփուիլ նորէն, չհասնելու եւ չթափանցելու չափ անեղծուածային։

Հազիւ լսելի բառերով կը շաղկապէր իր խօսքերը եւ լայն շունչ մը կ՚առնէր միայն իր վերջին բառերուն մանաւանդ, երբ այս անգամ քիչ մը աւելի լեցուն ու հասկնալի շեշտով մը իր ամէն անգամուան նախընտրած Աւանդը կը զգայի թէ յանձնելու պահը հասած էր ասով. երբ կերկերուն շեշտով մը «Տէր հօրդ բարեւ ըրէ՛...» մը կ՚աւելցունէր, պատառ ժպիտ մը փոփոխումներէն սպրդած շրթներուն բացուածքէն։

Եւ նորէն նոյն հեւքոտ գնացքը կը սկսէր, որով կը սահէր ան, քան թէ կը քալէր մեզի պէս, բոլոր անցորդներուն պէս, իր սեւեռուն ու անթարթ նայուածքովը մագլելով մինչեւ հեռուն իրմէն՝ շատ հեռուն. դէպի անծանօթը, անջրպետին մէջ մնչացած, ստուերացած աննիւթացած։

Հիմա կը զգամ թէ քանի՛ն քաղցր է եղեր այդ օրերը, ապրուած կեանքերու այնքան յիշատակելի պատկերները, երբ այսօր նոյնքան յիշող կորուստներու համայնութեան մը հանդէպ, լայն պարապներ կ՚առնեն հոգիս, մէկը ինծի եւ միւսը հանուրին ի՛ վնաս։

Արդարեւ տխուր է մտածել թէ անհամար տարիներ զիրար շղթայող վայրկեաններէն հատ մը միայն կուգայ յանկարծ անցեալին մարդը ընելու. դեռ պահ մը առաջուան սիրով ու յարգած մէկ անձը որու մասին դեռ շատ մօտաւոր անցեալի մը մէջ արդար հպարտացումներ կը զգայիր ներսիդիդ, որոնց կենդանի շունչը դեռ այնքան տաք շոյանքով մը կը թրթռար ճակտիդ վրայ եւ երբ կը հեռացուէին յանկարծ, յետոյ պարապի մը քարացումին կը մատնեն ինքնութիւնդ բովանդակ։

Ո՛ւր էր որ ապրէին անոնք եւ ես լուռ ու հաճոյակատար սուրհանդակը ըլլայի մինչ. հոգ չէր որ չթափանցէի, չհասկնայի այն ինչ որ կը խօսէին անոնք զիրար կորդացող այդ հոգիները իրենց փոխադարձ բառերուն ու ողջոյններուն մէջ...։

ՌՈՒՄԱՆ Տ. ԽՈՍՐՈՎ

Ծ. ԽՄԲ.— Ողբացեալ գրագէտը Եղիա Տէմիրճիպաշեան իր Գատըգիւղ գտնուած տարիներուն մեծ մտերմութիւն մը կը վայելէր հանգուցեալ Արժ. Տ. Խոսրով քհնյ. Գալփագճեանի բնակարանին մէջ ու կ՚այցելէր ստէպ։ Կը հաստատուի թէ նոյն տարիներուն մէջ խօսող եւ գրող անձնաւորութիւններ ինչպէս Մաւրանեան Սրբազան, Սրուանձտեանց, Հինքեարպէկեանեան քահանան, Եղիշէ Վ. Այվազեան եւ Արմաշեաններ շատ անգամներ իրարու կը հանդիպէին հոն եւ շահեկան նիւթեր կը համեմէին ընտանեկան տեսակցութիւնները։

ԼՐԱԲԵՐՆՈԹԵՐ

ՄՕՐԸ ԱՂՕԹԱԳԻՐՔԸ...

Ազգ. վարժարաններէն մէկուն մէջ ենք.

Տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդէս մը տեղի կ՚ունենայ.

Ո՛չ մէկ բան աւելի, ո՛չ մէկ բան պակաս. սովորական եւ իր ամէն ձեւերուն մէջ «պատեհ» հանդէս մը որ այսչափ կ՚ըլլայ. ճիշդ յար եւ նմանը աշխարհիս չորս ծայրերուն մէջ տեղի ունեցող մրցանակաբաշխութեան հանդէսներուն.

Պատկերներ պատերուն վրայ. պատկերներ մարդերու, ձիերու, շուներու. Հոս պատկեր մը որ Լամարթինը կը ներկայացնէ իբր թէ՝ քովը սեւ ուտող լակոտի մը պատկերը. անդին կողմը շուն մը որ ոսկոր կը կրծէ. Հո՛ս Հիւկոյին պատկերը որ աւելի անտեսին կը նմանի քան թէ այդ մեծ բանաստեղծին. վարի կողմը Ռուսօն՝ չիկ նայուածքով. իսկ սրահին մէջ հոս ու հոն դափնիի ոստեր. աղուոր վարժուհի մը սա՛ տեղը — հում հում ուտուելիք տեսակէն — եւ թխադեղ մը անդին. պարզ մանկանացուներու(*) եւ քաղաքաբեկեալ մանկանացուներու յատուկ տեղեր. Հանդիսավայրին ճակատը աթոռ մը Սրբազան քարոզիչին կամ քարոզիչ Սրբազանին — որն որ կ՚ուզէք — համար. երկու քայլ անդին՝ առիթէն օգտուող զոյգ մը՝ որ կը սիրաբանէ. Հոս ուրիշ մը որ կը Ֆլիրթէ. մէկը կ՚արմկահարէ, աչակերտուհի մը որ ճառ պիտի կարդայ փորձ կը կատարէ. իսկ ուրիշ մը որ մանչու դեր պիտի կատարէ՝ պեխ մը կը փորձէ. վարի անկիւնը հոգի կախ մը. վերի անկիւնը աղքատ տղայ մը որ կը բողոքէ եւ կուլայ՝ որովհետեւ միւսին ճառը ձեռքէն առած է եւ հարուստի մը մեծ տղայ մը տղուն կարդացնել կուտայ՝ ամսականի յաւելման խոստումով. սա կնոջ վրայէն վիօլէթի եւ միլֆլէօրի հոտ մը՝ որ քեզի այնպէս կարծեցնել կուտայ թէ բարերկեան աղուոր, սիրուն, չքնաղ պչրուհիի մը զարդախուցին մէջ կը գտնուիս. միւս կողմի կինը սակայն յանկարծ շարժում մը կ՚ընէ եւ քեզի կը փոխադրէ Աղա Ճամիի բաղնիքը՝ օրինակի համար, ուր քրտինքի էսանսին գերազանցը կարելի է գտնել. առջեւի կարգին վրայ այր մը ու կին մը մէկ քանի շաբաթէն իրենց ունենալիք աղջկան — կարծես թէ ձեռքովին գրած են — անուն մը կը փնտռեն շրջանաւարտուհիներու ցանկին մէջ. եռեւէդ մէկը բանը գործը ձգած ֆօնտօններուն քանի բունթօ վրայ դնելուն եւ իջնելուն ու ելլելուն վրայ կը ճառէ՝ ինքզինքը սխալմամբ Գօմպեան խանը կարծելով. վերը հատորակ մանկանացուներէն վեր՝ — շա՛տ չէ մէկ քանի սանդխամատ — կուգայ բազմիլ մեր Ակադեմիին — Ուսուցչական Խորհուրդ — ներկայացուցիչը՝ պատկառելի, մեծավայելուչ եւ արամադրական նայուածքով. տնօրէնը եւ ուսուցիչները հանդիսականները կը հրմշտկեն իրենց յարգանքներուն պահեստի բոլոր մթերքը մատուցանելու համար անոնց. ծնողք մը կուգայ՝ հոգ չէ, այնքան կարեւորութիւն չունի. թերթերու խմբագիրները ներս կը մտնեն. տեղ չկայ նշանաւոր անձնաւորութեանց շարքին մէջ. անօրէնը կը քրտնի. վաղը չելլեն թերթ բան մը գրեն՝ կը մտածէ. գլուխը կը քերէ եւ նոր աթոռներ բերել կը հրամայէ անտեսին, որ իր կարգին նոյն հրամանը գործադրել կուտայ... ուսուցիչներուն. Ներկաներէն ոմանք կը ծխեն. ժամ մը կը հազայ. ուրիշ մը կը թքնէ. հովը կը փչէ. քրտինքները մեծ ողողում կը պատճառեն. տիկիններն ու օրիորդները վախի մէջ են՝ արդուզարդերը ապահովագրուած չըլլալուն պատճառով. ճանճերը կը զեկզակեն այդ վսեմ մթնոլորտին մէջ եւ ահա աղայ մը՝ յաւակնոտ քառասուն Ոտնոսթիացիի չափ եւ մեծամիտ՝ որչափ չեն Սիմոնիկ Ալաճաճեան, Տիրան Զրաքեան եւ Եդուարդ Գօլանճեան հաւաքաբար, կուգայ կը տնկուի բեմին վրայ եւ բերանը կը բանայ...

Եւ...

«Ոչինչ է պիտոյ, վասն բանից այդորիկ, տալ Քեզ պատասխանի...»

Բնականաբար այս չէ կարդացուած ճառը, բայց տակէ մեծ տարբերութիւն մըն ալ չունի.

Զրո՞յ թէ աշխարհիս չորս ծայրերուն մէջ, Ջանկուլաքէն մինչեւ Բարէկէյս. Բարիզէն մինչեւ... Տիվէրի, Զանզիպարէն մինչեւ... Պերլինէն ու Ճովայէն մինչեւ... Էյուպի վարի Թաղը, այս միեւնոյն ֆօրմիւլով եւ աննշան փոփոխութիւններով տեղի կ՚ունենայ դպրոցական ամավերջի հանդէսը։

Բայց մենք մեր հանդէսին գանք.

Ամէն բան տեղի կ՚ունենայ. հանդէսը կը փակուի օրհնութիւններով եւ շրջանաւարտուհիները իրենց մրցանակներով դէպ ի տուն ճամբայ կ՚ելլեն... հանդիսականներու պեստուած։

Այս ամէնուն մէջ ճիտը ծուռ է գեղանի օրիորդի մը. քիչ է մրցանակը. ինչ պիտի ըսեն դրացիները երբ ձեռքը մէկ հատ մրցանակ տեսնեն. մամային վրայ կը վազէ եւ կը սկսի լաց մը, որ սրտեր կը բզքտէ։ Յանկարծ մայրը կ՚ուշադրէ, աղջկան լացը կը յուզէ զինքը եւ անոր ականջէն բաներ մը կը փսփսայ։ Շրջանաւարտուհի օրիորդը, այդ լացող գեղանին յանկարծ կը փոխուի. դէմքը կը ճառագայթէ. այլեւս փրկուած է. դրացիներուն առջեւ իր պատիւը փրկուած է։

Ի՞նչ էր եղածը, գիտէ՞ք.

Ես չեմ գիտեր. բայց հանդէսէն վերջ այդ օրիորդը տեսնողներ կը պատմեն թէ դպրոցէն առած մրցանակին քով ի վեր ոսկեզօծ եւ փառաւոր կազմով մրցանակ մըն ալ աւելցած էր...

Այսինքն մօրը աղօթագիրքը... իր գիրքը փոխած էր կէս ժամուան համար։

Երջանիկ շրջանաւարտներ...

Խնկելի մայրեր...

Բ. Լ—ԵԱՆ

(*) Պարզ մանկանացու կը կոչուին անոնք որ հազիւ ուտելու հաց ունին եւ ձեռքերնին ո՛չ գրպաննին կը հանեն եւ ոչ բերաննին։ Ծ. Լ.

Առտնին Յուշատետր

Ամրան այս տաք օրերուն հիմնովին մաքրելու է զգեստի դարանները. որպէս զի, ամէն նախազգուշութեան հակառակ, հոն ապրող ոեւէ վնասակար ճճի չմնայ հոն։ Դարանին ներքին մասը լուսախառն տաք ջուրով մաքրել հարկ է — գիտնալի է որ մաքրութեան գործին համար գործածուած սպունգը կամ լաթը ոչ այնչափ թաց ըլլայ, որչափ խոնաւ — մարմաշէ (գլիւլիս) քսակի մէջ միջատասպան փոշի դնելով, դարանը դնելու է դարս։ Այդ քսակին պարունակութիւնը փոխելու է յաճախ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բարիզէն կարեւոր լուր մը կուգայ. կ՚ըսեն թէ Բարիզի քաղաքական խաւերու շրջանակներու մէջ տարածուած լուրի մը նայելով, արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշոն, որ այժմ Պ. Ֆալիէռի հետ Սկանտինաւեան Պետութեանց արքունիքներուն եւ Ռէվալ այցելութեան կ՚երթայ, վերադարձին Պերլին ալ պիտի այցելէ։ Եթէ այս լուրը ստոյգ է, քաղաքական շատ կարեւոր դէպք մըն է աս, վասն զի առաջին անգամն է որ Ֆրանսայի նախարար մը Պերլին պիտի այցելէ։ Այսպիսի այցելութիւն մը, ամէն բանէ առաջ, կը ցուցնէ թէ Ֆրանսայի մէջ հակագերման զգացումները էապէս մեղմացած են։ Իր երբեմն, ֆրանսական զանազան դահլիճներ լաւագոյն յարաբերութեան մէջ էին Գերմանիոյ հետ, բայց ընդդիմադիր կուսակցութիւններէն վախնալով բացէ ի բաց չէին կրնար յայտնել իրենց այդ վիճակը։ Հիմա որ Քլէմանսոյի Դահլիճը այսպիսի բան մը կ՚ընէ, եւ այդ ալ կարեւոր պատճառներու համար, տարակոյս չկայ որ վախու տեղի չունի։ Արդէն իրողութիւնը ինքնին կը խօսի. պատճառները ցուցնելու հարկ չկայ։ Ազգայնականներու կուսակցութիւնը իր նախկին ազդեցութիւնը կորսուած է. պահպանողականներէն վախնալու տեղի չկայ եւ ընկերվարականներն ալ արդէն քանիցս փափաքեցան մերձեցում մը գոյացնել Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ. մինչ գաղթային ծաւալման քաղաքականութեան կուսակիցները տրամադիր են բանակցութեան մտնել Գերմանիոյ հետ։ Իրաւ է թէ երկու երկիրներու մամուլները կը վիճին յաճախ իրարու հետ, բայց այդ վէճերը վերաբերեալ խնդիրներու համար են։ Կը վիճին ո՛չ թէ ֆրանսացի կամ գերման ըլլալնուն համար, այլ կը վիճին որոշ խնդիրներու համար, ինչ որ յառաջդիմութիւն մըն է անցեալին բաղդատմամբ։ Բայց այս ըսել չէ թէ Ֆրանսա մոռցած է Ալզաս-Լօրէնի կորուստը. Ֆրանսացիք շատ դառնութիւն կը զգան ատոր համար, բայց չեն ցուցներ. այդ խնդիրը կայ ու կը մնայ մինչ ֆրանսացի զինուորականներուն մտքին մէջ. միայն թէ Ֆրանսացիներուն մեծագոյն մասը չի փափաքիր պատերազմ մղել ատոր համար։ Եթէ Գերմանիա ուրիշ տէրութեան մը հետ, օրինակի համար Անգլիոյ հետ պատերազմի բռնուէր, թերեւս այն ատեն իսկ այդ գաղափարը գրգռուէր զիրենք։ Ֆրանսացիները իրենց պատուոյ պարտաւորութիւնը կը ճանչնան առիթը ներկայացած ատեն, պատերազմի դաշտին վրայ չափուիլ Գերմանիոյ հետ 1870ի պատերազմը չարժանելու համար։ Բայց 1870ի յիշատակը դժուարաւ կը մղէ Ֆրանսան պատերազմի մտնելու։ Կացութիւնը ա՛յն ատեն պիտի փոխուի երբ պարագաները նպաստաւոր ըլլան Ֆրանսայի, այնչափ որ Ֆրանսա փութայ օգտուիլ առիթէն, կամ թէ կռիւ մը արթնցնէ նիրհող զգացումները։ Ճիշդ ատոր համար էր որ ամենուրեք մտահոգութիւն զգացուեցաւ վերջին ժամանակներու դէպքերէն, Անգլիոյ մէջ հակագերման յուզումներուն չափալէն եւ Մարոքի խնդրոյն դարձուածքներէն։

Բայց հիմա, երբ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը իրօք Պերլին այցելէ, բնականաբար թէ Մարոքի խնդրոյն վրայ պիտի տեսակցի եւ ֆոն Պիւլով իշխանին ալ այդ բանին համար սիրալիր պիտի ընդհատէ Նորտէռնէյի մէջ վայելած այժմու հանգիստը։ Իրաւ է թէ Ֆրանսա յանձին Ժիւլ Քամպոնի պատուական դիւանագէտ մը ունի Պերլինի մէջ, որուն կրնայ յանձնել ամենադժուարին խնդիրներու կարգադրութիւնը, բայց արտաքին գործոց նախարարին անձնական ներկայութիւնն ալ իրաւամբ մեծ տպաւորութիւն պիտի ընէ Պերլինի մէջ, եւ դիւանագիտական ճամբով կատարուած բանակցութիւններէ աւելի օգտակար պիտի ըլլայ։ Եթէ Պ. Բիշոն Պերլին երթայ, պիտի ցուցնէ թէ Ֆրանսա այլ եւս չուզեր բարոյական պատերազմի մը մէջ գտնուիլ Գերմանիոյ հետ եւ այս ցոյցն ալ ընդհանրապէս գոհունակութեամբ պիտի ընդունուի։ Յայտնի է թէ Մարոքեան դժուարութիւնները փափաքելի բրած են հիմնական եւ բացայայտ տեսակցութիւն մը։ Ալճէզիրասի դաշնագիրը, Սպանիոյ հետ եւ ընդհանուր քօնդրօլի մը տակ գործելու իջեցուց ա՛յն դերը զոր Պ. Տէլքասէ Մարոքի մէջ գոյացնել ուզած էր Ֆրանսայի համար։ Սակայն միայն ըսենք թէ այդ դաշնագիրը ճանչցած էր ֆրանսական մասնաւոր շահերը, եւ այդ ալ Ֆրանսայի՝ Ալժերիոյ սահմանակից ըլլալուն համար։ Պ. Տէլքասէ պէտք տեսած չէր այս մասին համաձայնութեան մտնել ուրիշ տէրութեանց եւ մասնաւորապէս Գերմանիոյ հետ եւ կը կարծէր որ պիտի կրնար թեւարկութեան տակ առնել Մարոքը, Անգլիոյ հետ համաձայնելով։ Ալճէզիրասի դաշնագիրը, անգլօ-ֆրանսական դաշնագրին վերաքննութիւնն էր Եւրոպայի կողմէ։ Բայց Ֆրանսա տարբեր կերպով կը մեկնէ զայդ։ Տարիէ մը ի վեր է որ ֆրանսական զօրքը ո՛չ միայն Մարոքի սահմանագլխի երկիրներուն վրայ, այլ եւ Մարոքի ծովեզերքներուն վրայ եւ Մարոքի մէջ է. վասն զի Գազապլանքի մէջ Ֆրանսայի մէկ քանի գործաւորներ սպաննուեցան, ինչ որ առիթ տուաւ ռմբակոծման մը եւ զօրք ցամաք հանելուն, եւ այս պարագան ալ երկրին մէջ յուզում յառաջ բերելով նորանոր կնճռոտութիւններ ծագեցան։

Այս է անոր այսօրուան կացութիւնը, եւ եթէ Ֆրանսա չուզէ պարպել այն դիրքերը զորս գրաւած էր Գազապլանքայի դէպքերուն հետեւանքով, Գերմանիոյ հետ համախոհութիւն մը ընել պիտի ուզէ։ Եթէ կարելի ըլլայ այդպիսի համախոհութիւն մը, ուրիշ տէրութեան մը հետ նոյն տեսակ համաձայնութիւն մը կնքելէն աւելի արժէք ունի, վասն զի ատիկա կը նշանակէ նաեւ թէ երկու դրացիները փշալից խնդիրներու վրայ ալ կրնան համաձայնութիւն գոյացնել իրենց միջեւ, եւ թէ 1870 թուականը իրենց միջեւ անանցանելի վիհ մը չէ այլ եւս, թէ կարելի է մերձեցման մը յոյսը ունենալ։ Աւելորդ է հոս մէջ բերել թէ խաղաղութիւնը ո՛րչափ մեծ օգուտներ պիտի քաղէ ատկէ, եւ ո՛րչափ քաղաքական մեքենայութիւններ վերջ պիտի գտնեն ատով։ Այսպիսի համաձայնութիւն մը օգտակար պիտի ըլլայ թէ՛ Ֆրանսայի եւ թէ Գերմանիոյ համար, որոնք բարի դրացիներ պիտի ըլլան եւ Եւրոպայի աւելի ապահովութիւն պիտի ներշնչեն։ Եթէ Ֆրանսայի նախարարը իրօք Պերլին երթայ, կ՚ենթադրուի թէ համաձայնութեան մը յանգելու համար է. ուստի ի սրտէ փափաքելի է որ հաստատուի այս այցելութեան լուրը։

(Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ)

ԱՆԳԼԻԱ

ԾՈՎԱԿԱԼ ՖԻՑԿԵՐԸԼՏԻ ՃԱՌԸ

Լորտ Բրօմէյի ճառէն ետքը անգլիացի ծանօթ ծովակալ Ֆիցկերըլտ եւս պատերազմաշունչ ճառ մը խօսեցաւ Ուէբլինկդընի մէջ, Նէշընըլ Սէրվիսլիկ ընկերութեան նիստին մէջ։ Ծովակալն իր այդ ճառին մէջ ըսաւ.— «Անհրաժեշտ պէտք մըն է որ Անգլիա գործածելի բանակ մը ունենայ, եւ այդ բանակին ծառայութիւնն ալ պարտաւորիչ ըլլայ ընդհանուրին համար։ Բայց նաւատորմն ալ պէտք է բոլորովին ազատ ըլլայ, որպէս զի կարենայ պաշտպանել Անգլիա ներածուելիք ուտեղէնները, զորս Անգլիա բացարձակապէս արտասահմանէն բերելու պէտք ունի։ Անգլիոյ համար ոեւէ վտանգ Գերմանիայէն կը սպառնայ, վասն զի շատ որոշ կերպով եւ շեշտուելով ըսուեցաւ թէ գերման նաւատորմը պէտք է այնչափ զօրանայ որ աշխարհի ամենէն զօրաւոր նաւատորմը ըլլայ։ Ասիկա լաւ կրթուած չորս միլիոն զօրք ունեցող վեհապետի մը խօսքն է. եւ այդ չորս միլիոն զօրքին 750,000ը ամէն վայրկեան կազմ ու պատրաստ վիճակի մէջ են։ Գերմանիա շատ զօրեղ զրահաւորներ կը շինէ, որոնք միմիայն հիւսիսային ծովուն մէջ գործելու յատկացուած են. եւ գերման ժողովուրդը դրամ չի խնայեր այդ բանին։ Ասոնք իրողութիւններ են, անժխտելի եւ անհերքելի իրողութիւններ։ Բայց Անգլիոյ մէջ պէտք է մտածենք թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ երբ մեր ամբողջ նաւատորմը Հիւսիսային ծովու մէջ գտնուի, ինչպէս հիմա, որովհետեւ յարձակում մը ետ մղելու համար պէտք եղածին չափ զօրաւոր բանակ մը չունինք։»

⁂ Խորհրդարանական քարտուղար Պ. Պուքանան չորեքշաբթի օր Երեսփոխանական ժողովին մէջ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը մտադիր է ո՛չ միայն սահմանադրական այլ եւ վարչական բարենորոգումներ ընել Հնդկաստանի համար, որոնք եթէ ո՛չ կատարելապէս, բայց գէթ մասամբ պիտի գոհացնեն ժողովրդեան կարեւոր մէկ դասին իրաւացի փափաքները։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ

Տանիմարքայի նախարարապետ Պ. Քրիստընսըն Մաքէնի թղթակիցին հետ, Ֆրանսայի նախագահին Տանիմարքա այցելութեան մասին տեսակցութեան մը առթիւ, արտօնած է զինքն հրատարակել իր հետեւեալ յայտարարութիւնը.— «Տանիմարքա այնպիսի յարաբերութիւններ ունի Ֆրանսայի հետ, որոնց հիմը պատմական բարեկամութիւն մըն է։ Ֆրանսայի նախագահին այցելութիւնը, եւ Քօբէնհակի բնակչութեան կողմէ անոր ընծայուած անկեղծ ու յարգալիր ընդունելութիւնը ի վեր կը հանեն այդ բարեկամութիւնը։ Կը յուսամ թէ Պ. Ֆալիէռ Տանիմարքայէն մեկնած ատեն սա՛ համոզումը գոյացուցած պիտի ըլլայ թէ մենք հոս ամէնքս ալ կը փափաքինք որ մեր միջեւ գտնուած բազմադարի կապերը աւելի եւս ամրապնդուին։ Հայրենակիցներուս միահամուռ փափաքն է որ Մեծն Ֆրանսայի եւ փոքրիկ Տանիմարքայի միջեւ անկեղծ եւ սերտ բարեկամութիւն մը տիրէ։ Այս պատճառաւ էր որ Տանիմարքայի ժողովուրդը եռանդագին ցնծութեամբ ընդունեց Ֆրանսայի նախագահը։»

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Նախագահ Պ. Ռուզվէլտ Նիւ-Եորքի մէջ ծովային սպաներու առջեւ բանախօսութիւն մը ընելով, ըսաւ.— «Մենք պատերազմական առաջնակարգ նաւատորմի մը պէտք ունինք, թէ ոչ բնաւ նաւատորմ ունենալու չենք. վասն զի պատերազմական առաջնակարգ նաւատորմ մը միայն կրնայ ապահովապէս երաշխաւորել խաղաղութիւնը։ Լոկ պաշտպանողական նաւատորմ մը արժէք չունի Ամերիկայի համար»։ Նախագահը գաղթականութեան խնդրոյն անդրադառնալով ըսաւ. «Ամերիկեան ժողովուրդը իրաւունք ունի որոշելու թէ ո՛վ պիտի գայ իր երկրին մէջ զգայակից ըլլալու իրեն։ Բայց մենք պէտք է ի վիճակի ըլլանք այդ իրաւունքին տէր ըլլալու։»

ՌՈՒՍԻԱ

Վլատիվոստոքի նաւահանգիստի հրամանատար փոխ-ծովակալ Մաթուսէվիչ, Խաղաղական Ովկիանոսի ռուս նաւաբաժնին հրամանատար կարգուեցաւ։ Ծովային նախարարի օգնական փոխ-ծովակալ Պօստրէօմ հրամանատար անուանուեցաւ Սեւ-Ծովու ռուս նաւատորմին եւ նաւահանգիստներուն, եւ ծովային Ակադեմիի եւ նաւային վարժարաններու տեսուչ փոխ-ծովակալ Վօէվօտսքի ալ պատերազմական նախարարի օգնական անուանուեցաւ։

ՀԱՃՈՅԱՍԷՐ ՍՈՒՐԲ ՄԸ

Մահաթմա Ակամեա Կուրա անուն սուրբ մը, Գանգէսի ափերէն Անգլիա հասած է Վէտանթա փիլիսոփայութիւնը հրատարակելու համար հոն։ Այս անձը ինքզինքը «աստուածներուն աստուածը» կ՚անուանէ. եւ Հնդկաստանէն իր հետ բերած է, կ՚ըսէ, ո՛չ միայն երկնային սրբութիւն եւ իմաստութիւն, այլ եւ իր երկրային սովորութիւններն ու բարքը։ Եւ իր այս ամէն գերազանց առաւելութիւններովը հանդերձ, այս անձը Լոնտոնի «պեղծ» դատարաններէն մէկուն առջեւ երեւնալու չափ տարօրինակ։ Տեսէք ի՛նչպէս։ Վերջերս հրատարակուած ազդի մը վրայ Ֆրանսացի գեղաւոր աղջիկ մը գնաց այդ հնդիկ աստուածին բնակարանը, իրբեւ մեքենայով գիր գրելու պաշտօնի մը ընդունուելու համար։ Հոն, աղջիկը Մահաթմային ներկայանալէ առաջ, կին մը ըսաւ իրեն թէ պաշտօնը, որուն համար մէկը կը փնտռուի, աղջկան կարծածին պէս չէր։ Գրելու շատ քիչ աշխատութիւն կայ, թէ՝ տանտէրը որ հնդիկ աստուած մըն է եւ տան մէջ բազմաթիւ կիներ կան, որոնց ամէնքն ալ շատ կը սիրէ ան։ Հոս տան մէջ արքայութիւնն է եւ դուրսը դժոխքը։ Աւելի ետքը հնդիկին ներկայացուեցաւ Ֆրանսուհին։ Եւ հնդիկը անոր ձեռքէն բռնելով ըսաւ թէ այդ տան մէջ ամէն ինչ սէր է եւ թէ զինքն ալ պիտի սիրէ ինչպէս միւս կիները, եւ անոր գործը պիտի ըլլայ միւս կիներուն հետ զբօսնուլ այս տան մէջ. եւ երբ հնդիկը ֆրանսուհիին մէջքին փարելով գրկել կ՚ուզէր զայն, ֆրանսուհին դուրս ցատկելով մեկնեցաւ անկէն։ Եւ Բրիշնայի մարմնաւորումը նոյն օրն իսկ հրաւիրուեցաւ ոստիկանութեան պաշտօնատունը, գործնական նախատինք ըրած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Թանկագին զգեստներ հագած այդ հնդիկ ծերունին, իր ալեւոր տարիքին պատկառանքովը մեծ տպաւորութիւն ըրած ըլլալով դատաւորին վրայ, որ յետաձգեց իր վճիռը, առարկելով թէ գաւառացի կնոջ մը կողմէն ալ նոյնպիսի բողոք մը հասած է եւ ոստիկանութիւնը պէտք ունի քննել խնդիրը մանրամասնօրէն. եւ նկատողութեան առնելով սուրբին արժանապատուութիւնը հրաւիրուեցաւ առանձնանալ մօտակայ սենեակի մը մէջ, որ բանտէ տարբերութիւն չունէր։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՆԱՊՈԼԷՈՆԸ

Ինքզինքը իբրեւ «Հարաւային Ամերիկայի Նապոլէոնը» կոչուած տեսնել կ՚ուզէ Վէնէզուէլլայի նախագահը՝ Քասդրօ, որ այսօրերս դարձեալ խօսիլ կուտայ իր վրայ։ Գերմանական թերթ մը կը գրէ թէ Քասդրօ ըսած է անգամ մը իր բարեկամներէն մէկուն թէ՝ այն ատեն գոհ պիտի ըլլայ, եթէ ոեւէ բանի պէտք չունենայ։ Ռուս-ճաբոնական պատերազմին ատեն, իրիկուն մը, երբ բարեկամ մը խօսակցութեան միջոցին կը գովէր Ճաբոնցի զօրքերուն քաջութիւնը, նախագահը պատասխանած է.— «Մ՛հ ինչեր ալ կ՚ըսէք. Ճաբոն հազարաւոր զինուորներ ունենալով հանդերձ ամիսներէ ետքը միայն կրցաւ առնել Բօրթ-Արթուրը. ես հինգ հարիւր Վէնէզուէլլացիներով երեք օրուան մէջ կրնայի առնել այդ բերդաքաղաքը։» Քասդրօյի կենցաղավարութիւնն ալ շատ զարմանալի է. շատ անգամ կը պատահի որ կը հեռանայ մայրաքաղաքէն մէկ քանի օր եւ ոչ ոք կը գիտնայ անոր ո՛ւր գացած ըլլալը։ Քասդրօ չափազանց կը սիրէ պարը։ Կը պատմեն թէ ամերիկացի դիւանագէտ մը օր մը պաշտօնաթուղթ ի ձեռին իրեն գացած էր պաշտօնական խնդրոյ մը համար եւ տեսնելով որ նախագահը, ցերեկ ատեն, կը պարէր բարեկամներու շրջանակի մը մէջ, հեգնօրէն կը հարցնէ հոն գտնուող նախարարի մը թէ «Տէր նախագահը ե՞րբ պիտի աւարտէ արդեօք իր պարը»։ Եւ նախարարը տարակուսանքով կը պատասխանէ. «Ասիկա ինծի մի՛ հարցնէք. այսօր հինգերորդ օրն է որ կը պարէ անդադար»։» Հետաքրքրական է նաեւ Գարագասի մէջ Վէնէզուէլլայի նախագահին բնակած ապարանքը որ պողպատէ է եւ ատոր ալ պատճառը սա է.— Քասդրօ իր նախկին ապարանքին մէջ գիշեր մը երկրաշարժի բուռն ցնցում մը վախնալով, պատուհանէն դուրս նետուեցաւ եւ այդ պատճառաւ սրունքը կոտրեց։ Այն ատեն մտադրեց այլ եւս չբնակիլ քարաշէն տան մէջ եւ իր ապարանքը պողպատէ շինել տուաւ։

* * *

"Արեւելք,,ի Թերթօնը —7—

ԹԷՈՏՕՐ ՔԱՀԻԼ

ՍԷՐ ԵՒ ՈՃԻՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Դ.

ԾԵՐՈՒԿ ՍՊԱՍԱՒՈՐ ՄԸ

Արդէն իսկ կ՚երեւէին Շամբինեէօլի առաջին տուները, երբ ձիաւորի մը եւ ամազոնի մը սիլուէթները երեւան ելան, որոնք դէպի կառք կը յառաջանային։

—Աւասիկ Օր. Ֆէրնանտ, որ Ժան եղբօրս հետ կուգայ, ըսաւ Տընի։ Գաղթավայրէն կը դառնայ Ժան։ Հիմա դղեակին մէջ յառաջընթաց սպասաւոր է։ Պարոն կոմսը տեղեկութիւն ունի՞ր։

—Ո՛չ։ Գաղթավայրերէն դարձած ըլլալուն ցաւ չէ՞ զգար։

—Դղեակին մէջ շատ երջանիկ կեանք մը կ՚անցընէ։

—Չուզե՞ր զինուոր ըլլալ։

—Ո՛չ։ Ալ ձանձրացած է այդ կեանքէն։ Պարոն կոմս, մեր ատենին պէս չէ հիմա։ Այսօրուան երիտասարդութիւնը չի սիրեր զինուորական ծառայութիւնը։

Երբ կառքէն քիչ մը հեռու հասաւ, Ֆէրնանտ մտրակը բարձրացնելով ուրախութեամբ ըսաւ.

—Բարի՛ լոյս, քուրիկս։

Հակառակ իր գէշ տրամադրութեան, զոր քուրիկին նկատմամբ ունէր, Հէրման կեցուց կառքը եւ ցրտօրէն բարեւեց.

—Բարի լո՛յս, օրիորդ։

Մինչ Ֆէրնանտ ուրախութեան պոռթկումի մը կը սպասէր, Հէրմանի այդ երեւութապէս խիստ ընդունելութիւնը, երբ դղեակ կուգար արձակուրդի առթիւ, մեծ վիշտ պատճառեց մանկամարդ աղջկան։ Իր բովանդակ զուարթութիւնը մարեցաւ եւ իր խանդավառութիւնը անհետացաւ։ Շուարած ըլլալը երեւան չհանելու համար, Հէրմանը հարցափորձեց իր ճամբորդութեան ու առողջութեան մասին։

—Հանգիստ ճամբորդեցի՞ք, ըսաւ Ֆէրնանտ։

— Շատ լաւ. շնորհակալ եմ։

— Որպիսութիւնդ ինչպէ՞ս է։

— Ինչպէս կը տեսնէք, շատ լաւ է։

Նոյն իսկ Հէրման նմանօրինակ հարցում մը չըրաւ Ֆէրնանտի, եւ շատ հակիրճ պատասխան մը տալէ յետոյ մտրակին ծայրովը հարուածեց ձին։ Այն ատեն Ֆէրնանտ շուարած թէ ի՛նչ ընթացքի հետեւէր, ըսաւ.

—Ընդհուպ կուգաք, այնպէս չէ՞։

—Ընդհուպ, պատասխանեց Հէրման, անհամբեր Ֆանթազիին սանձերը ձգելով, որ սկսաւ սրարշաւ ընթանալ։ Ֆէրնանտ տեսաւ կառքին հեռանալը։ Մանկամարդ աղջիկը չէր համարձակեր դղեակ դառնալու։ Կ՚ըմբռնէր թէ խորունկ փոփոխութիւն մը առաջ եկած էր իր քուրիկին մտքին մէջ եւ թէ ան կը ջանար բացատրել այդ կատարեալ փոփոխութիւնը։

Ի՞նչ բանի մէջ դժգոհ ձգած էր Հէրմանը, զոր գորով սիրով մը կը սիրէր։ Ինչո՞ւ այդ եղական ընթացքը կը բռնէր իր հանդէպ։ Ինչո՞ւ այդ ցրտութիւնը իր նկատմամբ։ Ֆէրնանտ իր զամբիկը կը զսպէր — որ կ՚ուզէր կառքին հետեւիլ — եւ անշարժ կը մնար, թաշկինակը աչքերուն տարած։ Տընի ետին դարձաւ եւ տեսաւ որ մանկամարդ աղջիկը աչքերը կը սրբէր թաշկինակով։ Ու Հէրմանի ըսաւ.

— Կոմսին ըրածը գէշ բան է։ Ֆէրնանտ կ՚արտասուէ։

— Գէշ տեսեր ես։

— Ո՛չ, պարոն կոմս... աչքովս տեսայ... Վիշտ պատճառեցի՞ք Ֆէրնանտի։

— Հո՛գ չէ, կ՚անցնի։

Կոմսը խթանեց Ֆանթազին եւ ճամբուն մնացեալ մասը լռութեամբ կտրեցին։

* * *

Ե.

ՖԵՐՆԱՆՏ ՏԸ ՀՕՄՕՆ

Կան ընտանիքներ, որոնց վրայ դժբախտութիւնը կը ծանրանայ այնպիսի յամառութեամբ մը որ մարդ կը հարցնէ թէ զինքը վարող ուժը կամաւոր ուժ մը չէ, անողոք թշնամիի մը կողմէ վարուած։ Յաջորդաբար տը Հօմօն ընտանիքին վրայ ծանրացած էին բոլոր այն աղէտները, որոնք կրնան կեանքեր քայքայել։ Ֆէրնանտի հայրը, մեծ հարստութեան տէր, ա՛լ աւելի հարստացած էր ան ահագին դրամօժիտով զոր դուքսին քոյրը՝ Պլէմանթին տը Շաթօպուր իր հետ բերած էր։ Այսպէս Պլէմանթին փայլուն կացութիւն մը ունէր։ Պետական Խորհուրդին մէջ ատենադպիրներու դիւանապետ, աչքառու հանդիսացած էր իր յստակ տեղեկագրերով եւ կտրուկ որոշումներով։ Նոյնպէս մեծանուն քիմիագէտ մըն էր։ Ժընէրալ-Ֆօյ փողոցի իր գեղեցիկ բնակարանին մէջ քիմիական աշխատանոց մը հաստատած էր, ուր պարապոյ ժամերուն իր ատենը կ՚անցընէր յաջող հետազօտութիւններ ընելով, որոնց շնորհիւ Կաճառին մէջ թափուր աթոռ մը պիտի բազմէր։ Ֆէրնանտի մայրը հրաշալիօրէն գեղեցիկ էր. կ՚ըսէին թէ իր դէմքը կրնար իբր մօտէլ ծառայել ԺԸ. դարու նկարիչներուն։ Պլէմանթին տը Հօմօն, որ իր ամուսնոյն կողմէ քիչ մը լքուած էր իր պաշտօններուն եւ ուսումնասիրութեան պատճառաւ, կը մխիթարուէր, իր աղջիկը մեծցնելով զոր այնքան կը պաշտէր։ Երբ իր անհաճոյ կեանքին մէջ տխրութեան կը մատնուէր, Ֆէրնանտի մէկ ժպիտը կը բաւէր դէմքը պայծառացնելու։ Զաւակը արեւու պէս ճշմարիտ ճառագայթ մըն էր մինչ մութ մը կեանքին մէջ։ Իր զուարթութիւնը, մխիթարութիւնը եւ լոյսը չէ՞ր միթէ։

Յանկարծ, 1880ի միջոցին, տը Հօմօն ընտանիքին կացութիւնը ծանրացաւ։ Չարաչար աշխատութիւններէ մը յոգնած եւ ուղեղը խիստ երկար ու մանրակրկիտ զննութիւններէ գերագրգռուած, տը Հօմօն կոմսը օրէ օր կորսնցուց իր փայլուն կարողութիւնները։ Ինք որ մինչեւ այն ատեն քաղաքականութենէ հրաժարած էր, կառավարութեան դէմ յարձակում գործեց. ընդհուպ իր հրաժարականը տուաւ՝ պաշտօնանկ չըլլալու համար։ Քիչ յետոյ երեւակայեց թէ ոսկի շինելու գաղտնիքը գտած էր, եւ երբեմնի ալ քիմիագէտներուն պէս խոլ հետազօտութիւններու անձնատուր եղաւ. յետոյ սկսաւ սակարանական սանձարձակ շահագործութիւններ կատարել։ Երեք տարուան մէջ իր անձնական հարստութիւնը կորսնցուց. կնոջ հարստութիւնն ալ վրայ տուաւ եւ ստիպուեցաւ իր աներձագին օգնութիւնը խնդրել։ Ամէն օր կը շեշտուէին իր արտառոցութիւնները։

Ոեւէ դիտողութիւն մտիկ չէր ըներ եւ խելքին փչածը կը կատարէր։ Իր նիւթական կացութիւնը եւ առողջութիւնը ծանրանալու վիճակի մը մատնուեցան։ Առաւօտ մը այն սենեակը մտաւ, ուր կը գտնուէին կինն ու աղջիկը։ Գազանավարժի մը պէս հագուած էր, դեղին անդրավարտիքով, փայլուն կօշիկներով եւ կապոյտ վէսթօնով մը՝ ոսկեզօծ բանուածքներով։ Դուռը փականքով գոցելէ յետոյ, դէպի իր կինը դարձաւ եւ սոսկալի շեշտով մը գոչեց.

—Ցատկէ՛, ձիս, ցատկէ՛։

Տարաբախտ կինը, խելայեղ դարձած, զաւակը առած, փորձեց խոյս տալ, բայց դրան զարնուեցաւ։

Այն ատեն ահաւոր տեսարան մը պատահեցաւ։ Ջանալով խոյս տալ ամուսնոյն աջ ու ձախ տուած մտրակի հարուածներէն եւ օդին մէջ պարպած ատրճանակի հարուածներէն, կոմսուհին ու իր եօթնամեայ փոքրիկ աղջիկը օգնութիւն կ՚աղաղակէին յուսահատական ձայնով։ Կոմսին կողմէ հալածուած, սենեակին մէջ կը վազվզէին եւ կը փորձէին կարասիներուն ետին պահուըտիլ։ Վերջապէս ուժասպառ եւ ահաբեկ, Ֆէրնանտը թեւերուն մէջ սեղմած, խեղճ կոմսուհին խարազանի հարուած մը ընդունեց դէմքին վրայ եւ կարմիր հետք մը առաջ եկաւ, ուրկէ արիւն կը վազէր։ Մանկամարդ կինը գետին ինկաւ նուաղած, մինչ ամուսինը կ՚աղաղակէր միշտ.

—Ցատկէ՛, ձիս, ցատկէ՛։

(Շարունակելի)

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
11,000,000 օսմ. ոսկի կամ
250,000,000 ֆրանք դրամագլխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Պերա, [illegible] ճամբան թ. 247

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գաստէմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Գոմոթինա, Գոնիա, Լառնաքա, Լիմասոլ, Գանիէ, Մէրսին, Միթիլլի, Մանաստըր, Նիքոսիա, Ուշագ, Բոր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Աքքիա:

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) գրաւ առնելով:

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ: Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական օրտիններ կու տայ:

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ:

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ:

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին: Արժեթղթերը կը պահուին Ղէյթասա արկղամուտներու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պէթոնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն: Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը:

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ տրուած արժեթղթերուն կտրոնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի: Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրոններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագնին համաձայն: Անոր տիրոջ հաշւոյն կ'անցուի պայմանաժամէ կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով:

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ տրուած արժեթղթերուն կտրոնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին:

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն եւ Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պերլին, Պրիւքսէլ, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն: Տոկոսներու արդիւնքը աւանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է, կամ իր հաշւոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ: Այն յաճախորդները, որոնց արժեթղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, գանձուած տոկոսներէն առնել կամ իրենց հաշւոյն գրել տալ:

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով: Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթղթեր, ինչպէս Րումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի [illegible] աղ. Պանքային պարտաթղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթղթերը: Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթղթերը:

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրոններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագնի մը համաձայն: Օսմանեան եւ օտար արժեթղթերու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով եւ շատ չափաւոր պայմաններով: Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթղթերու կտրոններ: Իր սնտուկներուն մէջ գտնուած արժեթղթերուն կտրոնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթղթերուն եւ Քիոսը նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթղթերուն կտրոնները:

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ: Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին:

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ ելած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով: Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին: 50—22

* * *

Ազդ.— 1904ի օսմ. 4% փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին լրացող թիւ 4 կտրոնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ միջօրէէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը՝ ժամը 10էն մինչեւ կէս օր: Թուակիր պորտրոներու ընկերացած կտրոններուն փոխարէն, պարտաթղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարուելու համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Ղալաթիա:

* * *

Ազդ.— Մաքսային 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին լրացող թիւ 11 կտրոնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր: Թուակիր պորտրոներու ընկերացած կտրոններու փոխարէն պարտաթղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Ղալաթիա:

* * *

Ազդ.— 1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին լրացող թիւ 24 կտրոնին, ինչպէս 3/16 յունիսի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ շահած պարտաթղթերուն ամորթիները պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէ առաջ ժամը 10էն մինչեւ ժամը 2½ կէս օրէ յետոյ, բաց ի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը 10էն մինչեւ կէս օր: Թուակիր պորտրոներու ընկերացած կտրոններուն եւ ամորթի պարտաթղթերուն փոխարէն, պարտաթղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ շրջաբերութեան թուականէն 10 օր վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի սնտուկը, Ղալաթիա:

* * *

Ազդ.— 1901-1905 օսմ. փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին լրացող թիւ 6 կտրոնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը 10էն մինչեւ կէս օր: Թուակիր պորտրոներու ընկերացած կտրոններու փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի, որ իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքային Սնտուկը, Ղալաթիա:

Կ. Պոլիս 30 յունիս 1908 13—12

* * *

Ազդ.— Չէմիշկէզէքի բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 օգոստոս 1/14էն լրացող այդ պարտաթղթերուն թիւ 19 կտրոններ ինչպէս նաեւ 1893 օգոստոս 1/14ի վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարտաթղթերու միջեւ յառաջիկայ 31/13 օգոստոս ներկայացուելուն ջնջուած պիտի համարուին: 12—6

Կ. Պոլիս 1/14 յուլիս 1908

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութ.

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Բրենս Աբպաս շոգենաւը, նաւապետ Ուիլըմ, կիրակի, 26 յուլիս 1908 (Ը. Թ.) կէս օրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 28 յուլիս 1908 (Ը. Թ.) կէս օրէ առաջ ժամը 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր եւ Պիրէէ:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Աիուան շոգենաւը, նաւապետ Վաչարսի, օգոստ. 1ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կելիպօլը, Տարտանէլ, Միթիլլի Իզմիր, Սագըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սայիտ եւ Աղեքսանդրիա:

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն,
ամբողջովին վճարուած:
Պահեստի գումարներ 38,000,000
ֆուրոնի չափ:

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամով ըլլալու են: Յիսուն դրուշէն վար վճարում չընդունուիր:

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3: Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ:

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն:

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100- 150	ոսկի	գումարի	համար
6	»	151- 200	»	»	»
10	»	201- 500	»	»	»
15	»	501-1000	»	»	»
30	»	1001 եւ անկէ վեր	»		»

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքային դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզած ատեն վճարելով տոկոսակից պարունակած գումարը:

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայուած գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու: 50—47

Խնայողական Սնտուկէն զատ, Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններով:

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2/14 եւ 1320 Սեֆեր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14, Բօրսէլերթի վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սասաք, Շէյխ Ալի Իպրահիմ խան, Պահչէ Գաբու թիւ 10:
Պոլիս, Աթար պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց:
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլեզլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց:
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս չուգէյի հրապարակ:
Գատըգիւղ, Մ. Ա. [illegible]:
Պէյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի. Մեծ Փողոց
Շիշլի, Մ. Է. Թօսք, Պէյիւքտէրէ [illegible], թիւ 137:
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրքանց, թիւ 12, Քիւնէլ խան:
Մեծ Կղզի, Բէռաւլ էֆ.:
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ:
Սան Սթեֆանօ, Քէյլէհեան էֆ.:

Գործակալութիւնք Օսմ. կայսրութեան բոլոր քաղաքաց մէջ:

ԱՆԱՏՈԼԸԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1908 մայիս 1 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԳՈՆԻԱ

ԵՐԹ Կառք. 222 խառն Եր.			ԴԱՐՁ Կառք. 221 խառն Երկ.	
Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		Ժ. Վ.
10 20	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1 32
11 02	»	Կէօքճէ Քըշըք	մկն.	12 52
12 —	»	Սապօնճը Բունար	»	12 10
12 59	»	Ալայունթ	»	11 12
1 41	»	Չէքիւրլէր	»	10 23
2 40	»	Տէօյէր	»	9 35
3 09	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	»	Համամ	»	8 24
3 44	»	Կազլըկէօլ համամ	»	8 14
4 11	ժմ.	Աֆ. Գարա Հիսար	մկն.	7 43
4 31	մկն.	Աֆ. Գարա Հիսար	ժմ.	7 23
5 11	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	6 50
6 06	»	Չայ	»	6 03
6 51	»	Իսհագլու	»	5 10
7 15	»	Եասսըան	»	4 45
7 46	»	Աք չէհիր	»	4 23
8 18	»	Ագարի քէօյ	»	3 43
9 —	»	Չավուշճը քէօյ	»	3 05
9 38	»	Իլկըն	»	2 33
10 25	»	Գատըն-Խանը	»	1 39
11 20	»	Սարայ-Էօնի	»	12 57
11 52	»	Մէյտան	»	12 17
12 52	»	Բունար Պաշը	»	11 12
1 30	ժմ.	Գոնիա	մկն.	10 30
Իրիկ.				Առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԿԻՒՐԻ

ԵՐԹ Կառք. 122 խառն Եր.			ԴԱՐՁ Կառք. 121 խառն Երկ.	
Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		Ժ. Վ.
12 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմ.	10 —
12 44	»	Աք Բունար	մկն.	9 18
1 24	»	Ալփու Քէօյ	»	8 46
2 4	»	Պէյլիք Ախըր	»	7 58
3 9	»	Սարիքէօյ	»	7 1
3 58	»	Պիլէր	»	6 4
4 35	»	Սազիլէր	»	5 27
5 9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	»	Բօլաթլը	»	4 16
7 21	»	Մալը Քէօյ	»	2 49
8 15	»	Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմ.	Էնկիւրիւ	մկն.	1 —
Իրիկ.				Առաւ.

ՀԱՄԻՏԻԷ - ԱՏԱՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառք 426 խառն Երկ.			ԴԱՐՁ Կառք. 425 խառն Առ.	
Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		Ժ. Վ.
6 26	մկն.	Համիտիէ	ժմ.	4 44
6 44	ժմ.	Ատա-Պազար	մկն.	4 26

ԱԼԱՅՈՒՆՏ - ՔԵՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ	Կ. 322 խառ. Առ.	324 խառ. Իր.
Կայարան	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Ալայունթ մկն.	1 05	11 15
Քէօթահիա ժմ.	1 25	11 35
ԴԱՐՁ	Կռ. 321 խառ. Առ.	323 խառ. Իր.
Կայարան	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քէօթահիա մկն.	12 10	10 15
Ալայունթ ժմ.	12 30	10 35

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ — ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 44 խռ.	Թ. 46 խռ.				Կառ. ԴԱՐՁ Թ. 41 խռ.	Թ. 43 խռ.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
առ. 11 —	իր. 7 58	մկն.	Քէօփրիւ, Կատըքէօյ	ժմ.	3 54	առ. 11 55 իր.
11 20	8 18	ժմ.	Հայտար փաշա	մկն.	3 34	11 35
11 50	8 30	մկն.	» »	ժմ.	3 24	11 25
1 —	9 38	ժմ.	Բէնտիք	մկն.	2 13	10 07
1 16	9 52	մկն.	»	ժմ.	2 —	9 52
1 38	10 17	»	Թուզլա	մկն.	1 40	9 30
2 03	10 42	»	Կէյպզէ	»	1 18	9 09
2 27	11 04	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճըլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարըմճա	»	11 56	7 43
3 35	12 09	»	Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 02	12 37	ժմ.	Իզմիտ	մկն.	11 15	7 03
4 27		մկն.	»	ժմ.		6 38
5 01		»	Պէօյիւք Տէրպէնտ	մկն.		6 02
5 34		»	Սափանճա	»		5 32
6 01		»	Համիտիէ	»		5 14
6 48		»	Կէյվէ	»		4 18
7 14		»	Աք Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքէճէ	»		3 23
8 19		»	Լէֆքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր Խան	»		2 11
9 40		ժմ.	Պիլէճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.	»	ժմ.		1 20
11 05		»	Քարաքէօյ	մկն.		12 30
11 49		»	Պօզիւյիւք	»		11 54
12 42		»	Ին Էօնիւ	»		11 17
1 09		»	Չուքուր Հիսար	»		10 44
իր. 1 44		ժմ.	Էսկի Շէհիր			10 05 առ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Նաւեր	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարչելլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալեքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտօ	3720	Մեքսիքօ	3557	Սիրիօ	1735
Անճելօ	1541	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Ափթէռօ	2277	Տրագօ	1715	Համպուրկ	595	Մոնթեպելլօ		Սպերօ	1203
Գասանտօ	1822	Էլանօ	504	Իտաքօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1325
Գորոտինօ	1264	Էկօ	3464	Իթալօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Գըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ձիւնօ	1080	Օթէլլօ	4100	Թրուրօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրատօ	1841	Քէլօ	1053	Օփորթօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գուլքարօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլպինօ	2507	Օրլանտօ	1535	Ուրանիա	242
Գարէօ	1244	Ֆլամենկօ	1828	Քոնչօ	1700	Պալերմօ	1637	Վասքօ	1914
Գոզօ	1094	Ֆլամինիօ	349	Լէօ	1058	Պլատօ	510	Վոլօ	1269
Ջիջաքօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րոմանօ	3329	Վոլթուրնօ	2321
Սոէլթօ	1821	Կալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գուլարօսսօ	4235	Կրիֆօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գանիքօ	2905	Կոտօ	1011	Մալօ	724	Ռոսարիօ	1739	Թորօ	
Գորօ	895	Կոտտենտօ	1695	Մարենկօ	1273	Րուֆուսօ	136	Մառօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած են.

Լորենցօ շոգենաւը, նաւապետ Կրէյսոն:

Թուրպօ շոգենաւը, նաւապետ Ցօրին:

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուին.

Ալէֆրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք, օգոստոս 3ին.

Միֆուսօ շոգենաւը, նաւապետ Թորփ, օգոստ. 17ին:

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՈՆ
Թիւ 22 24, Պիւյիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—6

ՍԻՆԿԸՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ առած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բազմաթիւ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

Պերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին:
) 2. » » Գալաթա Սէրայի դիմաց:
Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ:
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2:
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13:
Սկիւտար) Չարշը Պոյու, թիւ 120:

Դասեր եւ նորաձեւութիւններ ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Պերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարքիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը: 16 50—36

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կռախմբ.երու երթեւեկ.
1908 մայիս 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՅԼԻ — ԲՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ		Կռխմբ. 622 Ապր. եւ Ճմբ. Առաւ.
Կայարան		
Գոնիա	մկն.	11 —
Գաշլըն խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըգ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 22
Գարաման	ժմ. մկն.	1 43 1 58
Սիտրովա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 14
Ալանա		4 50
Էրէյլի	ժմ. մկն.	4 15 4 45
Բուլկուրլու	իրիկուն ժմ.	5 —
ԴԱՐՁ		Կռխմբ. 621 Ապր. եւ Ճմբ. Իրիկուն
Կայարան		
Բուլկուրլու	մկն.	5 20
Էրէյլի	ժմ. մկն.	5 38 7 20
Ալանա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 33
Սիտրովա		9 11
Գարաման	ժմ. մկն.	9 32 9 55
Մանտասուն		10 24
Արըգ Էօրէն		10 57
Չումրա		11 30
Գաշլըն խան		12 06
Գոնիա	իրիկուն ժմ.	12 35

50—45

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Համբուրգ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեթի	Նայլզօգրիս
Մինես	Էմէյսիս
Ռամսես	Պուզիրիս
Թեպըր	Մօէրիս
Նարպոն	Ֆայքի
Նավարին	Ֆարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրական լուսաւորութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար առանձին ունին:

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սեղանատուն չունին: ոսկի
Կ. Պոլսէ Լիվըրփուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց համար Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները առնեն շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին:

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուէթճըլ խան, Պահչէ Գաբու, Պոլիս
ՃԷՄՍ ՄՈՍ Ընկ.
50—12 31 Ճէյմս Սթրիթ, Լիվըրփուլ,

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԻԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Օլս. 27ին, Ժօնի, Սեւ ծովէն
Օգոստ. 3ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
Օգոստ. 10ին, Ուէտ Սէպու, Սեւ ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Օլս. 22ին, Իմէրէթի, Զօնկուլտագ, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Օլս. 28ին, Ժօնի, Մարսիլիա:
Օգոստ. 5ին, Ֆրիժի, Զօնկուլտագ, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Օգոստ. 11ին, Իմէրէթի, Մարսիլիա
Ա. կարգ Բաթումի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բաթումի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.:
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփփի ճամբով):
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ, քարափին վրայ:
15 50—15 Թ. ՈՒՐՊՈՒԼ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը նուագուրդի կը դնէ 250 ծրար տասգասալի կտաւ, թիւ 10. վերջնական նուագուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 յուլիս 24ին (Հ. Տ.): Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ այս նուագուրդին, պէտք է որ Վարչական Խորհուրդին ներկայանան, երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը, ժամը 6էն 10 (Ը. Թ.), հարկ եղած երաշխաւորութեան գումարով կամ երաշխաւորով:

Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 5/18 յուլիս 1908 10—6

* * *

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը նուագուրդի կը դնէ 15,000 թոն Էրէյլիի հանքածուխ՝ լաւագոյն տեսակէ: Վերջնական նուագուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 յուլիս 17ին (Հ. Տ.): Անոնք որ կ'ուզեն նուագուրդին մասնակցիլ, պարտին Վարչական Խորհուրդին ներկայանալ, երաշխաւորով մը կամ երաշխաւորութեան գումարով մը, հինգշաբթի եւ երկուշաբթի օրերը, ժամը 6էն մինչեւ 10 (Ը. Թ.): 10—6

Տնօրէնութիւն

3/16 յուլիս 1908

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— 1881 դեկտ. 8/20 թուակիր կայս. հրամանագրին Ե. եւ Ժ.Գ. յօդուածներու տրամադրութեան եւ 1903 սեպտ. 1/14 թուակիր յաւելուածական հրամանագրին տրամադրութեան համաձայն, Րումէլիի երկաթուղիի հետեւեալ թիւերը 165,592, 262,178, 446,317, 271,549, որոնք 1878 օգոստոս 1ի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ շահած եւ տակաւին չեն ներկայացուած գանձուելու համար, յառաջիկայ 1908 օգոստոս 1ին ջնջուած պիտի համարուին: 9—8

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1908

* * *

Ազդ.— 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրամանագրին 5րդ հատուածին Ե. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, օսմ. Թոնպէքիի փոխառութեան պարտաթղթերուն թիւ 38 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1902 սեպտ. 1/14ին կ'աւարտի, եթէ մինչեւ յառաջիկայ 1908 սեպտ. 1/14 չգանձուին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան:

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1908

* * *

Ազդ.— 1890 ապրիլ 15/27ի կայս. հրամանագրին Ժ.Դ. յօդուածին համաձայն, 1890ի 4% Բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթղթերուն թիւ 24 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի 1902 սեպտ. 1/14ին, եթէ մինչեւ 1908 սեպտ. 1/14 չգանձուին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան: 10—8

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1908

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

* * *

Ազդ.— Թաղեալ հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Էկիրտիր գաւառակին (Գոնիա) մէջ գտնուող Պէօրքիւ Օլլուի եւ Գավալայի լճին ձկնորսութեան տուրքերը, որոնք նախապէս երեք տարուան համար 92,000 դրուշի վարձակալութեան տրուած էին եւ պայմանաժամը կ'աւարտի օգոստոսի վերջը, աճուրդի դրուած են յունիս 1էն սկսեալ, երեք տարուան համար վարձու տրուելու: Անոնք որ Կ. Պոլսոյ մէջ կ'ուզեն մասնակցիլ այս աճուրդին եւ կը փափագին տեղեկութիւններ առնել աճուրդի պայմաններուն վրայ, կրնան Օսմ. Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութեան (Ձկնորսութեան ճիւղ) ներկայանալ, հարկ եղած երաշխաւորութեամբ:

* * *

Ազդ.— Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ 500, 1000, 1500 եւ 2000 քիլօ ցոյց տուող կշռորդներ, աղ կշռելու յատկացուած, ինչպէս նաեւ խաղող կշռելու յատուկ ինքնաշարժ կշռորդներ պիտի գնէ: Անոնք որ կ'ուզեն առաջարկներ ընել այս մասին, պարտին Հանր. Պարտքի մատակարարական ճիւղին դիմել, որ հարկ եղած տեղեկութիւնները պիտի հաղորդէ: Ընդհ. Տնօրէնութիւն

3—3

* * *

Ազդ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պէյրութի կազի օսմ. անանուն Ընկերութիւնը վճարած ըլլալով 4400 բաժնեթղթերու դրոշմատուրքը, իւրաքանչիւրը 500 ֆր.ի արժէքով, 1էն 4400, նոյնպէս 500 ֆր.ոց եւ թիւ 3501էն 8500 պարտաթղթերու դրոշմատուրքը վճարուած ըլլալով, այդ արժեթղթերու տէրերը կրնան Ղալաթիոյ դրոշմաթուղթի դիւանը ներկայանալ, ուր դրոշմի ձեւակերպութիւնը պիտի կատարուի առանց ծախքի:

9/12 յուլիս 1908

3—2 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՈԶԱՃԵԱՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԷՆ

Երէկ Սուլթան Պայազիտի հրապարակին մէջ հաւաքուած ամէն ազգի եւ ամէն դասու բազմութեան կողմէ հետեւեալ ուղերձը հեռագրուեցաւ յառ Կայս. Գահոյից։

Մեր սիրելի եւ ազատասէր Թագաւորին ու Վեհափառ Տիրոջ կողմէ Սահմանադրութեան Օրէնքին դարձեալ իբր իրաւունք ժողովրդեան շնորհուիլը, ամբողջ ազգին անհատները՝ անկեղծ հաւատարմութեան սրտով Ձեր Վեհափառութեան ծառայ բրաւ։ Երէկ ամբողջ ազգին կողմէ միաբանութեամբ արտայայտուած շնորհապարտական զգացումները այս ճշմարտութեան փառաւոր ապացոյցներն են։ Այսօր դարձեալ հազարաւոր հաւատարիմներ իրենց երախտագիտութեան ձայնը ազատասէր Կայսեր լսեցնելու համար Կայս. Պալատին մօտ գալ եւ «Բատիշահըմ չօք եաշա» մաղթանքը լսեցնել տալ ուզեցին, բայց անհանգիստ ընելէ զգուշանալով մեր օսմանեան քաղաքակրթութեան տեսակէտով, աւելի յարմար դատեցինք հեռագրով մատուցանել մեր հաւատարմութիւնը։ Աստուած մեր սիրական Թագաւորին երկար կեանք շնորհէ։

Այս հեռագրին հետեւեալ հեռագրական պատասխանը հասաւ Կայս. Պալատին առաջին քարտուղարութենէն.—

Ժողովրդական զգացումներուն եւ շնորհապարտութեան՝ հեռագրով յառ Կայս. Գահոյից մատուցումը, մեծապէս գոհունակութեան արժանացաւ Վեհ. Կայսեր։ Մեր Վեհ. Սուլթանին ամենամեծ նպատակը Իր Կայս. հպատակներուն հանգստութեան ու երջանկութեան արժանանալն է։ Մեր Վեհ. Կայսեր հաստատած Սահմանադրական Օրէնքին գործադրութեամբ, Երեսփոխանական Ժողովին բացումը հրամայուած է։ Կայս. հպատակներուն կողմէ Վեհ. Կայսեր համար արտայայտուած հաւատարմական ցոյցերէն խիստ գոհ եղած է եւ ձեր ամէնքը Իր Կայս. բարեւներով կը պատուէ։ Այս բանը կ'աւետեմ ձեզի։

Այս հեռագիրը զոր կեդրոնական հրամանատար Սաատէտտին փաշա պիտի կարդար, փոխանորդաբար կարդաց Կայս. Թիկնապահ գեր-հազարապետ Սէլիմ Սըրրի պէյ եւ ամբողջ խանդավառ բազմութիւնը եռանդագին «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեց։

ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ
ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ Է

Օսմ. Կայսրութիւնը վերջին տարիներու եւրոպական քաղաքականութեան մէջ մեծ դեր ունեցաւ եւ ինչ որ կը շահագրգռէ օսմ. երկիրները՝ կենսական է բնականաբար տէրութեան համար։ Անգլիոյ Թագաւորին եւ Ռուսիոյ Զարին Րէվալի առջեւ տեսութիւնէն ետք, Րումէլիի երեք նահանգներուն բարենորոգմանց մասին եւրոպական թերթերու մէջ շատ մը տեսութիւններ եղան։ «Մակեդոնիոյ խնդիր» անունով գործ մը կայ որ ժամանակէ մը ի վեր կը զբաղեցնէ Կայս. Կառավարութիւնը, եւրոպական դաշինները։ Իրաւ է թէ Երեք Նահանգներուն մէջ քանի մը տարիէ ի վեր տիրող կացութիւնը այս զբաղումներուն պէտքը առաջ բերած էր, եւ խնդրին վերջին պարագան կը պարտաւորեցնէր տէրութիւնը ամուր եւ մեծ քայլ մը առնել։ Բայց ամբողջ երկրին ազատութիւն, արդարութիւն եւ հաւասարութիւն տրամադրող Սահմանադրական Օրէնքը ոչ միայն Րումէլիի Երեք Նահանգներուն, այլ ամբողջ օսմ. երկրին մէջ բարենորոգութեան եւ խաղաղութեան ապահովութիւնը տալով, տէրութեան եւ ազգին ուժ պարգեւած է։ Այլ եւս եւրոպական թերթերը ու դաշինները այս խնդիրը հին ձեւով եւ գոյնով չպիտի տեսնեն։ Մինչեւ իսկ Լոնտոնի թերթերէն ոմանք կ'ենթադրէին թէ Եւրոպա այս խնդրոյ մասին իր տեսակէտը հիմնովին պիտի փոխէ։ Բայց այսօր մէկ մարմին եւ մէկ հոգի կազմող հայրենիքի զաւակներուն ազատութեան խնդիրը պարգեւող Սահմանադրական Օրէնքին առաջին յօդուածը կը յայտարարէ թէ «Օսմ. երկրին բոլոր մասերը եւ նահանգները մէկ մարմին ըլլալով, ոչ մէկ պատճառով անջատում չընդունիր»։ Հետեւաբար, կ'ըսէ Սապահ, օսմանցիներուն համար պարտք մըն է այս իրաւունքին պահպանութիւնը եւ պէտք է միաբանիլ ու պատրաստ ըլլալ նոյն իսկ անձնազոհութեան, անոր պահպանութեան համար։

Ասկից զատ, Սահմանադրութիւնը ազգին ու երկրին ուժ պարգեւելուն, անգամ մըն ալ պիտի ապահովէ խաղաղութիւնը, որուն պահպանութեան մեծապէս նպաստած է արդէն Վեհ. Սուլթանը։

* * *

Պուլկարիոյ Պերլինի դիւանագիտական պաշտօնեան հետեւեալ կարեւոր յայտարարութիւնը ըրաւ Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ յարաբերութեանց մասին.—

— Անհիմն են այն զրոյցները թէ Թուրքիոյ ու Պուլկարիոյ միջեւ այս պահուն պատերազմ մը պիտի ծագի։ Թէեւ Պուլկարիա դեռ կը փափաքի Մակեդոնիոյ խնդրին լուծումը յանձն առնող եւրոպական տէրութեանց, բայց երբ այդ բարեկարգութիւններէն ո եւ է օգտակար արդիւնք առաջ չգայ, այն ատեն, իբր վերջին դարման, Պուլկարիոյ պատերազմի բռնուիլը Թուրքիոյ հետ, անկարելի չէ։ Մակեդոնիոյ մէջ սերպիացի ապստամբներուն գործունէութիւնը մինչեւ այսօր տակաւին կը շարունակուի եւ սերպիական կառավարութիւնն ալ անոնց նպաստելուն համար, այս օրերս Պուլկարիոյ եւ Սերպիոյ միջեւ այնքան ձգտուած էին յարաբերութիւնները որ մազ մնացած էր պատերազմի մը երկուքին միջեւ։ Այս երկիւղը դեռ ցրուած չէ։ Ասիկա կախում ունի Սերպիոյ բռնելիք ընթացքէն՝ ապստամբներուն նկատմամբ։

* * *

Բարիզի դեսպան Միւնիր փաշա, որ պաշտօնով Աթէնք գացած էր, ի գլուխ հաներ է զայն։ Միւնիր փաշա Պելկրատ երթալով Վեհ. Կայսեր մէկ նամակը յանձնեց Սերպիոյ Թագաւորին։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔ
ԵՒ
ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Սահմանադրական Օրէնքին հռչակումով, բնականաբար, Պատրիարքարանի գործերուն ընթացքը չի կրնար անփոփոխ մնալ, որոնք լճացեալ վիճակի մը մէջ կը գտնուէին ցարդ, շատ պատճառելով ամէն ճշմարիտ ազգասէրի։ Այսօր կատարեալ իրողութիւն մըն է թէ իրաց վիճակը բոլորովին փոխուած է եւ ըստ այնմ ուղղութիւն մը պէտք է բռնել, ազգին շահերը պաշտպանելու համար։ Կարգ մը հացկատակներ եւ անարժէք մարդիկ օգտուելով նախկին դրութեան անկերպարան վիճակէն, ամէն ինչ ընելու համարձակութիւնը ունէին, քանի որ շատ լաւ գիտէին լրտեսութեան բերանը գործելու կերպերը, դիմելով Տպագրական Տեսչութեան, որ ամէն անիմաստ գանգատ նկատի կ'առնէր, առանց քննելու խնդիրը եւ պաշտպանելու հանրութեան շահերը։ Արդ, ազատութեան այս նոր շրջանին մէջ, երբ հիմնովին կը փոխուին բոլոր վարչական դրութիւնները, անհերքելի պէտք մը կը ներկայանայ, արժանաւորապէս պաշտպան կանգնելու ազգին շահերուն։ Արդէն ամէն Հայ անկեղծ ցաւով մը կը տեսնէր Պատրիարքարանի եւ օրուան վարչութեան դրութիւնը, որ ազգին կենսական շահերը պաշտպանելու տեսակէտով անկարողութեան մատնուած էր։ Նախընթաց դրութեան առաջ բերած այս կացութիւնէն շատեր օգտուեցան ի վնաս հանրութեան։ Այժմ պարագաները բոլորովին փոխուած են եւ ամէն խնդիր չի կրնար քմահաճօրէն ու առանց անոր միջնորդութեամբ կարգադրուիլ. պէտք է արդարութիւն գործադրուի եւ ամէն Հայ անհատի արդար ձայնը լսելի ըլլայ։ Սահմանադրական Օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն, Ազգին եւ Պատրիարքարանի վերաբերեալ կարեւոր խնդիրները պէտք է քննուին Երեսփ. Ժողովին մատուցուած ընդհանուր հաշուետուութեամբ։ Այն ատեն երեւան պիտի ելլէ թէ ազգի Օրմանեան Պատրիարքը եւ օրուան վարչութիւնը ինչ ուղղութեան հետեւած են, Առանց բացատրութիւններ լսելու, պէտք չէ վճիռ արձակել, եւ եթէ վճիռ ալ արձակուի, միակողմանի եւ անարդար կ'ըլլայ։ Մենք օրէնքին պաշտպան ենք, եւ ջերմ հակառակորդ քմահաճ արարքներու, ժխտական կարգադրութեանց եւ յախուռն ընթացքի։ Նախկին վարչութիւնը պաշտպանելու ոչ փափագ կը զգանք եւ ո՛չ ալ պէտք։ Արդարութիւնը կը պահանջէ որ պարզուին այն պատճառները թէ ինչո՛ւ Սահմանադրութիւնը մինչեւ հիմա չգործադրուեցաւ, թէ Ս. Պատրիարքը ո՛ր աստիճան պատասխանատու է այս մասին, ինչ որ անշուշտ պիտի պարզուի յառաջիկային գումարելի Ազգ. Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Գիտենք մեզի տրուած ազատութենէն օգտուիլ եւ անաչառ ու արդարամիտ ըլլալ։ Աս կը պահանջէ ազատութեան բուն ոգին։

ԹԱՏՐՈՆԸ ԱԶԱՏ
ՀԱՅԵՐԷՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Օսմ. Սահմանադրութեան տրամադրութեան համաձայն, որով բովանդակ Օսմ. Մամուլը ազատ կը հռչակուի, Օսմանեան Թատրոնն ալ ասկէ վերջ ազատ է օրէնքի սահմանին մէջ։ Շաբաթ գիշեր Ահմէտ Ֆէհիմի օսմ. կատակերգակ դասախումբը, Օսմ. Սահմանադրութիւնը տօնելու համար, Սկիւտարի մէջ իր վարագոյրը բացաւ Համիտիէ Մարշով։ Բեմը օսմանեան դրօշներով զարդարուած էր. դերասանները եւ դերասանուհիները ամբողջ բեմին վրայ կայնած էին։ Ահմէտ Ֆէհիմ եւ Երուանդ Թօլայեան՝ օսմ. դրօշներ բռնած՝ սկսան Համիտիէ Մարշը երգել իրենց ընկերներուն եւ ընկերուհիներուն հետ միասին։ Համիտիէ Մարշէն վերջ Թատերախումբը երեք անգամ կրկնեց. «Բատիշահըմ չօք եաշա»։ Ներկաները որոտընդոստ ծափահարեցին եւ պատասխանեցին նոյն խանդավառ աղաղակներով։ Օսմ. Թատրոնը այսօր փայլուն ապագայ մը կ'ունենայ եւ ասկէ վերջ տեղական կեանքէ թատերախաղեր եւ Հայ կեանքէ ու հայերէն լեզուով ներկայացումներ պիտի տրուին։ Վստահ ենք թէ ասկէ վերջ նոր թատրոններ պիտի կառուցուին, եւ բոլոր լեզուները բեմերու վրայէն պիտի հնչեն պանծալի կերպով։ Պիտի տեսնենք ասկէ վերջ պալատական տիպարներ, ազգային կեանքը վերջապէս . . . : Կեցցէ՛, կեցցէ՛ Ազատութիւնը։

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄՆԵՐԸ

Քանի մը շաբաթ առաջ ոստիկանութիւնը անիմաստ կարգադրութեամբ մը արգիլած էր բոլոր Աղքատախնամներուն գործունէութիւնները, Սկիւտարի Աղքատախնամի խնդրին հետեւանքով, որուն պատճառաւ նոյն իսկ Արեւելքի լրագրավաճառը քանի մը օր բանտարկուեցաւ Արեւելքները ձրի բաժնած ըլլալուն համար։ Եւ այս խնդրին բուն պատճառը, [illegible] առաջ, նոյն ինքն Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդին անդամ Մաքսուտ Նալբանտեանն էր որ տեղւոյն ոստիկանին միջոցաւ բանտարկել տուած էր խեղճ լրագրավաճառը։ Այսօր ալ եւս անցած է այդպիսի ցածոգի գաղափարներով մնացած մարդոց շրջանը, քանի որ Ազատութեան ժամը հնչած է այլեւս։ Հետեւաբար մեր Աղքատախնամները այսուհետեւ ազատ են դարձեալ իրենց պաշտօնավարութիւնը շարունակելու։

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԱՆՈՒԱՆՈՒՄՆԵՐ

Մայրաքաղաքիս շատ մը թաղերու եւ գաւառներու մէջ կը գտնուին Թաղ. Խորհուրդներ, որոնք առժամեայ կերպով կը պաշտօնավարեն, եղած անուանումներու վրայ, հակառակ Ազգ. Սահմանադրութեան բացարձակ արգելքին, որ կը տրամադրէ ժողովրդային քուէարկութեամբ կատարել ընտրութիւնները։ Հետեւաբար՝ այդ առժամեաները գոյութեան իրաւունք չեն կրնար ունենալ ալ եւս։ Պէտք է ցրուին անոնք։ Ալ կը բաւէ, ո՛րքան քմահաճ, ազգին փառասէր ցեցեր դարձած էին, ժողովուրդը պաղեցնելով եկեղեցիէն ալ, դպրոցէն ալ։ Վերջ պէտք է տա՛նք այդ ամէնուն, քանի որ այսօր Սահմանադրական ժողովուրդ մը ըլլալու առաւելութիւնը ունինք։

ԿԵԱՆՔԸ ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅԵՐՈՒ ՄԷՋ

Անցեալ կիրակի, ամսոյս 15ին Ս. Էջմիածնի տօնին, Վանքի մայր եկեղեցում հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեց Հայրապետական աթոռի յաջողութեան համար։

— Թիֆլիզի Առաջնորդը տեղական լրագիրներում տպել է մի նամակ որով փոխւում է գիւղացական ծխական հոգաբարձուների ընտրութեան եղանակը։ Ցանկալի է, որ ներկայ Առաջնորդն էլ մանրամասն հրահանգներ հրատարակէր՝ ինչպէս հանգ. Արքեպիսկոպոս Սեդրակեանը եւ ներկայ Տեղակալ Գէորգ արքեպիսկոպոս Սուրէնեանը արել են իրենց առաջնորդութեան շրջանում։ Այդպիսով միօրինակութիւն կը տրուի մեր ծխական ժողովներին եւ շատ թիւրիմացութիւններ կը վերանան։

—Թիֆլիզի քաղաքային ինքնավարութեան ընտրուած քարտուղար Պ. Գ. Ջամբարեանը հաստատուած է իր պաշտօնում։

—Մօտ օրերս մի անսպասելի մահափորձ կատարուեց Պ. Նիկողայոս Նարիմանեանի կեանքի դէմ։ Այդ ոչնչով չարդարացուած ոճիրը միայն զզուանք առաջ բերեց Թիֆլիզի հասարակութեան մէջ, որի յարգուած անդամներից մէկն է նա։ Դա մի թիւրիմացութիւն է անկասկած. երեւի չարագործները խառնել են անձնաւորութիւնները։ Պ. Ն. Նարիմանեանը իր հասարակական գործունէութեամբ ժողովրդի բոլոր խաւերում միայն համակրանք է վայելում։

—Գերապատիւ Բենիկ վարդապետը Թիֆլիզի վրայով անցաւ Շուշի։

—Թիֆլիզի ամբողջ քահանայական դասը մի առանձին խնդրագրով դիմել է Թեմիս Առաջնորդին միջնորդելու Ս. Սինոդին, որ մեղմացնէ իր պատիժը արժ. Բագրատ քահ. Տէր Խաչատրեանի վերաբերմամբ։

— Տասնեւմէկ տարի առաջ Դուշէթեցի Աղէքսանդր Զալինեանցը վախճանուելով մեծ կալուածներ կտակեց Դուշէթ քաղաքին, այն պայմանով որ այդ կալուածները վաճառուին, գոյացած գումարը դրուի արքունի դրամատունը եւ նորա տոկոսներով դաստիարակուին հայ-լուսաւորչական մանուկներ՝ նախ իւր բարեկամների զաւակներ եւ ապա այլոց։ Այդ կալուածների մեծ մասը Վլադիկավկազ քաղաքումն են գտնւում, երկու կալուած Դուշէթում. վերջինները տուած են կապալով եւ տարեկան 600 ռուբլի եկամուտ է ստացւում, իսկ առաջինները աւելի խոշոր եկամուտ են բերում։ Բայց ահա 11 տարի է անցնում, եւ մինչեւ այժմ կտակակատարները ոչինչ չեն արել, ոչ կալուածներն են վաճառել, ոչ դրամը ապահով տեղ դրել եւ ոչ էլ հայ թշուառ մանուկների դաստիարակութեան մասին մտածել. կտակի պատճէնը չորս տարի առաջ ուղարկուած է Ս. Առաջնորդին, բայց չգիտենք ի՛նչ կարգադրութիւն է եղած այդ մասին։ Մենք բողոքում ենք, գրում է Դուշէթէն մի նամակագիր կտակակատարների անհոգութեան դէմ եւ յանուն հայ մատաղ սերնդի դաստիարակութեան պահանջում, որ չյապաղեն կատարել նոքա իրենց վրայ դրած պարտականութիւնը։ Կարծում ենք, որ հոգեւոր իշխանութիւնն էլ իրաւունք ունի իբրեւ դպրոցների իրաւական տէր՝ օրինական դատ սկսել կտակակատարների դէմ եւ ստիպել նոցա կատարել հանգուցեալի վերջին կամքը։

— Ներսիսեան Դպրոցի հոգաբարձութեան ժամանակամիջոցը լրացած լինելով՝ Ս. Առաջնորդն այսօրերս մի շրջաբերական հրահանգ է ուղղել մեր թեմի բոլոր ծխականներին՝ պատգամաւորների ընտրութիւն կատարելու։

— Այս օրերս մամուլին կը յանձնուի անգլիացի ճանապարհորդ Հ. Լինչի նշանաւոր «Armenia» աշխատութեան ռուսերէն թարգմանութեան առաջին հատորը ամենաշքեղ հրատարակութեամբ։

— Կալկաթայում կազմուել է «Հայ երիտասարդաց միութիւն» անունով մի ընկերութիւն, որի նպատակն է տեղական Հայերի մէջ վառ պահել ազգային գիտակցութիւնն ու ոգին։ Ընկերութիւնն այդ նպատակով հաստատում է ազգային ընթերցարան եւ մի գրադարան, պիտի կազմակերպէ ներկայացումներ, երեկոյթներ եւ համերգներ, եւ ընթերցարանի մէջ պիտի կատարուին ազգային, գիտական եւ այլ նիւթերի մասին դասախօսութիւններ։

—Լուրեր են պտտում, որպէս թէ դիտաւորութիւն կայ կաթողիկոսական ընտրութիւնը յետաձգել անորոշ ժամանակով։

—Բաւարիայի դատարանը հարկադրուած եղաւ այս օրերս դատել Թիֆլիզի բանկի ռուս «թալանչի»ներին, որոնց բաւարական կառավարութիւնը մերժել էր յանձնել ռուս կառավարութեան։ Դատարանի ներկայացան.— ուսանող Սասո Բակիչը Վլաճեկալից, Բաքուի ուսանող Եղիազարեանը, նախկին ուսանող Միքոն Կօյումիրեանցը։ Դոքա ամէնքը մեղադրւում էին նորանում, որ փորձել էին Գերմանիայում եւ Աւստրիայում մանրել Թիֆլիզում յափշտակած 500 ռուբլիանոց թղթադրամները։ Ինչպէս թարգման հրաւիրուած էին պրոֆէսոր Ֆինքը, Բերլինից մի հայ, պրոֆէսոր Կայսրմանը (ռուս.) եւ Թիֆլիսեցի պրոֆէսոր Մառը։ Վկաների թւում աչքի էր ընկնում կամերգէր Նիկ. Սալինը։ Դատարանի կողմից մեղադրուածները դատապարտուեցան ութամսեայ բանտարկութեան։ Գրաւուած ռուսական թղթադրամները դատարանը որոշեց յանձնել ռուս կառավարութեան։

— Մեր նշանաւոր վիպագիր Մուրացանը ծանր հիւանդութիւնից հետզհետէ ապաքինւում է եւ արդէն սկսել է աշխատել։ Նա գրում է այժմ մի մեծ վէպ—«Մեծ գործի անունով» վերնագրով։ Իսկ այս օրերս մամուլին յանձնեց իւր երկերի երկրորդ հատորը, որ պարունակում է իւր մէջ «Ռուզան» պատմական դրաման, բարեփոխուած եւ «Անդրէաս երէց» պատմական վէպը։ Այդ հատորին կցուած կլինի հեղինակի մի ընդարձակ պատասխանը իւր քննադատներին։

ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ
ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրախութեան եւ ցնծութեան արտայայտութեանց մէջ, աւելորդ է ըսել թէ, ինչու պէտք չէ չափազանցութեան հետեւիլ։ Իրաւ է որ մեր Վեհապետին շնորհած այս բարիքը խիստ մեծ է, որուն համար պէտք է երախտապարտ ըլլանք յաւիտեան։ Սակայն չափազանցութենէ պէտք է զգուշանալ եւ լրջօրէն միայն կեանքի նպատակ ունենալ երկրին բարգաւաճմանը ամէն տեսակէտով։ Ընելիք շատ բաներ կան. դպրոցներ պիտի բացուին, ազգային սերունդը պիտի դաստիարակուի, ընկերութիւններ պիտի կազմուին եւ վերջապէս առեւտրական մեծ ձեռնարկներ ըլլալով Օսմ. Երկիրները խիստ բարգաւաճ վիճակ մը պիտի ստանան։ Հետեւաբար ամէնէն աւելի այս պարագաները պէտք է նկատողութեան առնել, եւ ազգային բարօրութեան աշխատիլ՝ հանրութեան շահուն համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ Վեհ. Սուլթանին համար հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան՝ Օսմ. Սահմանադրութեան շնորհուելուն առթիւ։ Սակարանին ժողովը երախտագիտական ուղերձներ մատոյց յառ Կայսերական Գահոյից. նաեւ Մեծ-Եպարքոսին, ելմտական եւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարներուն։ Հեռագրին պատճէնը պիտի հաղորդուի լրագիրներուն։ Սակարանին մէջ բոլոր գտնուողները «Կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթան» գոչեցին։

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀՈՂԻՆ ՎՐԱՅ

Յուլիս 3ին Պուլկար զինուորները եւ գիւղացիներ Ճումաա Պալեայէն սահմանագլուխը անցնելով Էսմերօվայի օսմ. պահականոցին վրայ ժամերով գնդակ արձակած են։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Գատըգիւղ Գարամանեանց բնակարանին մէջ, անցեալ ուրբաթ օր, տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը Օր. Արփենազ Ց. Գարամանեանի, (դուստր հանգուցեալ Ցոլաք էֆ. Գարամանեանի) Յովհաննէս Խան Բելէկեանի հետ, որ Նիւ-Եորքի պարսկական փոխ-հիւպատոսն է եւ եղբայր Վսեմ. Տիգրան խան Բելէկեանի, ի ներկայութեան երկու կողմի ազգականաց եւ բարեկամներու։ Ներկաներուն մէջ կը գտնուէին Այրի տիկին Թագուհի Ց. Գարամանեան Տէր եւ Տիկին Ց. Գարամանեան, Տէր եւ Տիկին Արամ Գարամանեան, Արշակ էֆ. Գարամանեան, Օր. Եսթէր եւ Մելէք Գարամանեան, Տիկին Մարիամ Թելլալեան, Շնորհք էֆէնտի Թաշճեան, Տէր եւ Տիկին Միսաք Թաշճեան, Օր. Էլիզա Թաշճեան, Տիկին Լուսի Գարամանեան, Տիկին Մէնէվիշ, Օր. Թարանթօ, Պ. Լէօն Թարանթօ, Օր. Սաթենիկ Գիլբեան, Օր. Անաստասիա, Այրի Տիկ. Բելէկեան Գրիգոր էֆ. Բելէկեան Տիկ. Տիգրանուհի Ուզունօղլեան (եղբօրաղջիկը), Օր. Արմենուհի Բելէկեան Տէր եւ Տիկին Արմենակ Մանուկեան, իբր փոխ-հիւպատոս Յովհաննէս Խան Բելէկեան, գնահատելի կերպով կը վարէ իր պաշտօնը, ամէնուն համակրանքը գրաւելով իրաւամբ։ Իսկ Օր. Արփենազ Ց. Գարամանեան, ընտիր ձիրքերով օժտուած եւ զարգացած Հայուհի մը, տիպար կին մը դառնալու առաւելութիւնները կ'ընծայէ։ Մեր շնորհաւորութիւնները այս բարեդէպ նշանախօսութեան առթիւ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍԹՈՔՀՕԼՄ, 26 յուլիս.—Շուէտի Թագաւորը եւ Ֆրանսայի նախագահը ճաշեցին Կրիսչհոլմի դղեակը։ Առջի օրուան հանդիսական հացկերոյթին ատեն ջերմագին բաժակաճառեր արտասանուեցան՝ Ֆրանսայի ու Շուէտի բարեկամութիւնը յիշեցնելով։

ՌԷՎԱԼ.— Ստանտարտ զբօսանաւը, ուր կը գտնուին, Ռուսիոյ կայսրը եւ կայսրուհին, Ռէվալ հասաւ, ուր երկուշաբթի պիտի ժամանէ Ֆրանսայի նախագահը։

ԲԱՐԻԶ.—Հարիւրին հինգ տոկոսով 40 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւնը, որուն արդիւնքը պիտի յատկացուի Պէրնամպուքոյի նաւահանգստին շինութեանց, Բարիզի մէջ հրապարակ պիտի հանուի՝ օգոստոսի առաջին օրերուն։

ՀՌՈՄ.— Իտալական Սան-Ճորճիօ յածանաւը երկուշաբթի ծովը պիտի իջեցուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ Նիքօլա կայսեր կողմէ Պետերհոֆ հրաւիրուեցաւ։ Կ'ըսուի թէ Պ. Զինովիէվ երբ Կ. Պոլիս վերադառնայ, հետը պիտի ունենայ Նիքօլա կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը՝ ուղղուած Վեհ. Սուլթանին։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով իշխանը, որ Նորտէրնէյ կը գտնուէր օդափոխութեան համար, առանց իր արձակուրդը աւարտելու փութով Պերլին պիտի դառնայ։

— Վիլհէլմ կայսրը խոստացաւ ամէն բան ընել՝ եւրոպական տէրութիւններէն դաշնակցութիւն մը կազմելու համար։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Պ. Իզվոլսքի յայտարարեց Ժուռնալի Թղթակցին թէ Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ բարւոք յարաբերութիւններ կը տիրեն։ Նաեւ ըսեր է թէ օսմ. կառավարութիւնը բարեկամական բացատրութիւններ տուեր է ռուսական սահմանագլուխին վրայ զինուորական հաւաքման։ Այդ բացատրութիւնները կատարեալ գոհացում պատճառեր են Պետերսպուրկի քաղաքական շրջանակներուն։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԻԳ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ, 1908-1909

Վարժարանիս ԻԳ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտ. 1ին։ Նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստ. 27-30։ Դասերը կանոնաւորապէս պիտի սկսին Սեպտ. 1ին, Բշ. օր։ Վարժարանը՝ իր եօթնամեայ դասընթացքով՝ ունի այժմ Պատրաստական Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. դասարանները։ Ծրագրուած է բանալ Է. դասարան մըն ալ Մանկավարժական եւ առեւտրական դասընթացքներով։ Այդ դասարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ, երբ ի մօտոյ վարժարանս ընդարձակուի յաւելուածական նոր շինութիւններով։ Աշակերտ մը որպէս զի կարենայ ընդունուիլ վարժարանիս պատրաստական դասարանին մէջ, պէտք է որ, Ա. ըլլայ 10-12 տարեկան, ուժիմ եւ առողջ, Բ. ունենայ հետեւեալ ծանօթութիւնները.— Հայերէնը վարժ կարդալ ընթեռնլի կերպով գրել, քերականութեան «մասունք բանի»ն գիտնալ, թելադրութիւն մը գրի առնել առանց ուղղագրական խոշոր սխալներու, եւ թուաբանական չորս գործողութիւնները վարժ կերպով կատարել 1-1000 թիւերով։ Վերի դասարաններէն որ եւ է մէկին մէջ ընդունուիլ ուզող աշակերտը պարտաւոր է քննութիւն տալ վարժարանի ուսուցչական Մարմնոյն առջեւ ըստ ծրագրին։ Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտաց համար պէտք է վճարել, Մուտքի տուրք (միանուագ) 3 օսմ. ոսկի, Տարեթոշակ 15 օսմ ոսկի։ Ի փոխարէն, գիշերօթիկ աշակերտներուն վարժարանէս կը տրուին սնունդ, հագուստ, անկողնոյ կազմած, դասագիրք եւ ուսումն. պիտոյք, ուսում եւ դեղ։ Մաքրութեան եւ բժշկական ծախքերը եւս վարժարանին վրայ են։ Ոչ Կարնեցի գիշերօթիկ աշակերտաց համար պէտք է վճարել նաեւ իբրեւ պահեստի դրամ 3 օսմ. ոսկի, որ, իբրեւ աւանդ դրամ, կը պահուի վարժարանին դրամարկղին մէջ, եւ ետ կը տրուի աշակերտին՝ երբ նա վերջապէս մեկնի վարժարանէս։ Պատրաստականի, Ա. եւ Բ. դասարանաց ցերեկեայ թոշակաւոր աշակերտաց համար պէտք է վճարել 6 օսմ. ոսկի, իսկ Գ. Դ. Ե. Զ. դասարաններու աշակերտաց համար 7 օսմ. ոսկի։ Ի փոխարէն, վարժարանս ցերեկեայ թոշակաւոր աշակերտներուն կուտայ ուսում եւ միայն ցերեկուան ճաշ։ Դաշնակի եւ ջութակի դասերը կամաւոր։ Անոնցմէ միայն կամ միւսին փափաքողը պէտք է վճարէ 3 օսմ. ոսկի։ Արձակուրդի միջոցին վարժարանս մնացող եւ կամ օդափոխութեան մասնակցող գիշերօթիկ կամ ցերեկեայ թոշակաւոր աշակերտները պէտք է որ վճարեն մէյ մէկ օսմ. ոսկի։ Բոլոր այս վճարումները կանխիկ են։

⁂ Վարժարանս ունի նաեւ Արհեստանոցական բաժին մը, ուր առայժմ կ'ուսուցուի միայն Կազմագործութիւն՝ 4 տարիէն։ Կազմագործութեան ճիւղին հետեւիլ կարենալու համար, աշակերտը պէտք է որ. Ա. ըլլայ 13-16 տարեկան ուժիմ եւ առողջ. Բ. լրացուցած ըլլայ արդէն վարժարանիս Բ. դասարանի ընթացքը եւ կամ ազգ. նախակրթարանի մը շրջանը։ Արհեստանոցին մէջ կ'ընդունուին թէ գիշերօթիկ եւ թէ ցերեկեայ աշակերտներ։ Գիշերօթիկներու համար պէտք է վճարել միանուագ 3 օսմ. ոսկի իբրեւ մուտք եւ 12 օսմ. ոսկի իբրեւ տարեթոշակ։ Իսկ ցերեկեայներու համար 3 օսմ. ոսկի իբրեւ տարեթոշակ։ Գիշերօթիկներու բոլոր ծախքերը վարժարանին վրայ են, իսկ ցերեկեաններու միայն ցերեկուան ճաշը։ Արհեստանոցին գիշերօթիկ աշակերտները եւս պարտին վճարել 3 օսմ. ոսկի, իբրեւ պահեստի դրամ, եւ երբ յուլիս եւ օգոստոս ամսոյ մէջ վարժարան մնան, 1 օսմ. ոսկի իբրեւ արձակուրդի տուրք։

⁂ Չքաւոր աշակերտներու ընդունելութեան համար, դիմում ընել աւելորդ է, վասն զի վարժարանիս Պատ. Հոգաբարձութիւնը արդէն, ի հարկին, կը կատարէ չքաւորներու բաշխումը գաւառաց վրայ եւ հարկ եղած ընտրական հրահանգը կուտայ Ազգ. Առաջնորդարաններուն։

⁂ Ծնողք կամ պաշտպանք աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս, Ազգ. Պատրիարքարանը, կամ ի Կարին, վարժարանիս Տեսչութեան։ 10—1

Փոխ-Վերատեսուչ Սանասարեան վարժարանի
ԳԻՒՐԳ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ
Կարին, 7 յունիս 1908

Տեսչութեան հասցէն
Տեսչութիւն Սանասարեան վրժ. ի Կարին

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 11/24 Յուլիս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	104 26
Ամենէն բարձր գին	»	— —
Ամենէն վար գին	»	— —
Րումելի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	176 5/8
Ամենէն բարձր գին	»	— —
Ամենէն վար գին	»	— —

ԲԱՑՈՒՄ 13/26 Յուլիս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 02
» » » ժամը 7ին	»	105 03
Րումելի Երկաթուղի	Ֆր.	177 1/2
» » ժամը 5ին	»	177 1/4
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	435 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	523 —
» » » Բ. սերի	»	520 —
» » բաժնեթղթ.	Ա. Ո.	15 50
Շիրքէթի Խայրիէ	»	38 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	3 50
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 10
Օսմ. Ծխախոտ		19 30
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7 45
» ժուիսանս		2 35
» պարտաթուղթ		473 —
Թրամուէյ	Ֆր.	48 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		305 —
Պալեա Գարաայտըն		— —
Միտիլլի Պանքա	Օ. Ո.	5 —
Նէֆթի Քէօֆա Թրամ. բաժնեթղթ.	»	2 —
Սալոնիքի Պանքա		134 —
Քարասու սաւանձնաշնորհեալ		40 —
» սովորական		36 —
Քարափ Իզմիրի		— —
Լաւրիոմ	Ֆր.	51 —
Զարթըրը	»	18 50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի	վրայ չէք	Ղրուշ	109 7/8
Բարիզի	» »	Ֆրանք	22 87 1/2
Վիեննայի	» »	Քուրոն	21 82
Պերլինի	» »	Մարք	18 57

KODAK

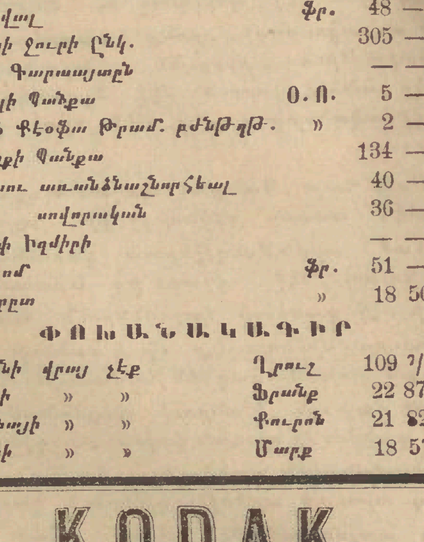

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԻՆԵՐ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐ
ԳԱՐԱԳԱՇ ԵՂԲԱՐՔ
ՊԷՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 398 ԵՒ 474

Սոյն վաճառատանց մէջ կը ծախուին լուսանկարչութեան վերաբերեալ գործիներ, պիտոյք եւ դեղեր եւ Էսթման անուն համբաւաւոր գործարանին ֆոսաֆներն ու ֆիլմերը, որոնք թէ՛ լուսանկարիչներու եւ թէ ամաթէօրներու համար անհրաժեշտ են։ Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւններն ալ փութով կը կատարուին։ 50—16

ՀԱՋՈՒԱԴԷՊ ԱՌԻԹ
ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՑ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԱՅՐԵՐՈՒ

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ
ԱՅՍ ՄԻԱԿ ԵՒ ԿԱՐՃ ԱՌԻԹԷՆ

Վերջնական փակում հաշիւներու՝ կօշկեղինաց ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ վաճառատան։
Ղալաթիա, Գարաքէօյ, Պօղաչաճիին դէմ Թ. 11

Սոյն վաճառատունը որոշած ըլլալով վերջնականապէս դադրեցնել կօշիկի գործառնութիւնները, կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ Վաճառատան մէջ գտնուած ամբողջ ապրանքները աներեւակայելի զեղչով մը պիտի վաճառէ։ Ուստի, անոնք որ կ'ուզեն այս միակ առիթէն օգտուիլ, թո՛ղ փութան հո՛ն ուր պիտի գտնեն ընտիր, տոկուն եւ ձեւաւոր ամէն տեսակ կօշիկներու, կրկնակօշիկներու եւն. եւն. մեծ մթերք մը, ամէն տարիքի եւ հասակի յարմար։ Թէ՛ փոքրաքանակ եւ թէ մեծաքանակ կը վաճառուին, մանաւանդ մեծաքանակ գնողներուն հետ կրնայ յարմարիլ մասնաւոր պայմաններով։ Հազուագիւտ առիթ մը գործի մարդոց եւ ընտանիքի հայրերուն։

Սոյն Վաճառատան մէջ գտնուած կարասիները (ամբողջ ցուցափեղկերը), որ գործին տիրոջը կը պատկանին, պատրաստ է յարմար գինով մը յանձնել Վաճառատան հետ մէկտեղ փափաքողներուն։ 10-5

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ	օխան	52 -
Երկրորդ »	»	50 -51
Խառն	»	49 -
Զավտարը	»	48 -
Կարծր առաջին	»	52 -
» միջին	»	51 -
» խառն	»	49 -50
ԱԼԻՒՐ		Ղրշ.
Տեղական գըրմա Ա. Պարկ		103 -
» » Բ. »		101 -
ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ		Փարա
Շրջականներու համար հաս չըգնելու յանձնելի		40
Տեղական օգտման համար		41
ԹԵՖ		
Օխան 20 1/2 փարա		
ԴԱՐԻ		
Դօնուք	քիլէն	14 1/2-15 1/2
Րումելի եւ Մերսին		14 -14 1/2